

IZ NAŠIH ENOT

Usposabljanje protioklepnikov

AKTUALNO

35 let suverenosti Slovenije

Marko Pišlar
UREDNIK

PONOSNI NA PRETEKLOST, PREDANI PRIHODNOSTI

Dan suverenosti ni le spomin na pomemben zgodovinski trenutek, ko je Slovenija dokončno uveljavila svojo samostojnost in suverenost. Je predvsem opomin, da svoboda, varnost in neodvisnost niso samoumevne vrednote, temveč dobrine, ki jih je treba spoštovati, varovati in ohranjati za prihodnje generacije.

Pred petintridesetimi leti so pripadniki tedanje Teritorialne obrambe in slovenske policije s pogumom, odločnostjo in predanostjo ubranili suverenost mlade slovenske države. S svojimi junaškimi dejanji so postavili temelje varnosti, na katerih Slovenija razvija svojo prihodnost. Danes to odgovornost prevzemajo njihovi nasledniki – pripadnice in pripadniki Slovenske vojske, ki s svojim znanjem, strokovnostjo, odgovornostjo in predanostjo služijo domovini.

Letošnje praznovanje dne suverenosti v Kopru ob 35. obletnici odhoda zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije je bilo priložnost za obujanje spomina na zgodovinske dogodke iz leta 1991 in zahvalo vsem, ki so zaslužni za slovensko samostojnost, hkrati pa tudi za predstavitev vloge Slovenske vojske, saj so enote predstavile svojo opremo in oborožitev.

Tako kot leta 1991, ko so pripadniki tedanje Teritorialne obrambe in policije ubranili suverenost, tudi danes Slovenska vojska ostaja trden steber vojaške obrambe države. Z ustreznimi zmogljivostmi, usposobljenim in motiviranim kadrom, vzdržnim in dolgoročnim financiranjem ter mednarodnim sodelovanjem z zavezniki še naprej skrbi za varnost države ter pomaga državljankam in državljanom Slovenije ob naravnih in drugih nesrečah.

FOTO Zvone Vrankar

7
KREPITEV OBRAMBNIH ZMOGLJIVOSTI IN VARSTVA PRED NESREČAMI
Premier Janša obiskal obrambno ministrstvo

19
SLOVENSKI SOKOLI BRUSIJO KREMPLJE
Preverjanje izvidnikov za odhod na Slovaško

34
DOLŽNOST IN IZZIV ZA NOVE VOJAŠKE OBVEZNIKE
Seznanitev vojaških obveznikov ljubljanske regije

8
OB DNEVU SUVERENOSTI POVIŠANJA IN PRIZNANJA
Brigadirska čina in povišanja v enotah Slovenske vojske

22
USKLAJENO REŠEVANJE OB LETALSKI NESREČI
Na letališču v Cerkljah ob Krki vaja Letalo

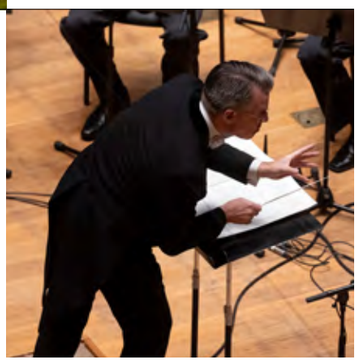
44
TRIJE MOJSTRI IN ORKESTER V UNIFORMAH
Slavnostni koncert Orkestra Slovenske vojske ob 30-letnici delovanja

16
SKUPNO URJENJE IZ PREČIŠČEVANJA VODE
V Ormožu dvostransko usposabljanje s hrvaško vojsko

30
DIVAŠKA PREIZKUŠNJA NA TIRIH SPOMINA
V Divači regijska vaja Civilne zaščite Železniška nesreča

35 LET SLOVENSKE SUVERENOSTI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Na prizorišču slovesnosti so bili postrojeni praporščaki Slovenske vojske in veteranskih organizacij, ki povezujejo udeležence vojne za Slovenijo leta 1991.

Prireditve so se udeležili člani vlade, visoki predstavniki državnega zbora in državnega sveta ter nekateri ministri osamosvojitvene vlade.

Z osrednjo državno proslavo ob dnevu suverenosti so v nedeljo, 25. oktobra, v Kopru počastili 35. obletnico osvoboditve Republike Slovenije. Proslava je potekala na Ukmarjevem trgu v Kopru, simbolnem kraju, kjer se je oktobra 1991 končal umik Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije. Slavnostni govornik na prireditvi, predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša, je poudaril zgodovinski pomen slovenske osamosvojitve, vojaške zmage in dokončnega umika jugoslovanske vojske s slovenskega ozemlja. Ob tem je opozoril na pomen ohranjanja vrednot slovenske osamosvojitve, narodne enotnosti in odgovornosti za prihodnost samostojne in suverene države. Slovesnosti ob državnem prazniku so se udeležili najvišji člani vlade, predstavniki državnega zbora in državnega sveta, ministri iz takratne osamosvojitvene vlade ter predstavniki veteranskih organizacij, ki povezujejo udeležence osamosvojitvene vojne leta 1991.

Predsednik vlade Janez Janša je v slavnostnem nagovoru spomnil na zgodovinsko jutro 26. oktobra 1991, ko je po odhodu zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade Slovenija dokončno postala svobodna in suverena. »Ko so se zjutraj prikazali prvi jesenski žarki in osvetlili koprsko staro mestno jedro, je bila Slovenija svobodna in suverena. Pesem galebov je mesto prebudila kot vsak drugi dan pred tem, vendar so valovi tokrat pljuskali ob svobodno slovensko obalo,« je v uvodu dejal premier Janša.

SAMOSTOJNOST JE REZULTAT POGUMA IN ODLOČENOSTI SLOVENSKEGA NARODA

Predsednik vlade je poudaril, da si je slovenski narod z osamosvojitvijo izboril pravico, da sam odloča o svoji prihodnosti. Samostojna Slovenija je postala varna država, kar je eden izmed pogojev za stabilnost in gospodarski razcvet. Premier je spomnil na izjemen razvojni in gospodarski napredek Slovenije po osamosvojitvi ter njeno vključitev v najpomembnejše mednarodne povezave. »Ni šlo brez napak. Toda država, ki je nastala iz pogumne odločitve naroda za svobodo in samostojnost, je dokazala, da ni samo vstala, temveč da bo tudi obstala,« je dejal. Dodal je, da nastanek samostojne države ni bil darilo zgodovine, temveč rezultat poguma generacije, ki je Slovenijo osamosvojila in verjela, da zmore več. Opozoril je tudi na izgubljene in zamujene razvojne priložnosti ter posledice politike izključevanja. Poudaril je, da je slovenska država utemeljena na vrednotah slovenske osamosvojitve. Posebej je opozoril na pomen spoštovanja zgodovinskega spomina, simbolov samostojne države in dosežkov osamosvojitvene generacije.

ENOTNA EVROPSKA UNIJA IN TRDNO SEVERNOATLANTSKO ZAVEZNIŠTVO Z MOČNIM EVROPSKIM KRILOM

Premier Janša je v nagovoru poudaril, da Evropsko unijo pooseblja varovanje zunanje meje, prost pretok blaga, storitev, ljudi in idej, vladavina prava, meritokracija in blaginja. To so vrednote Evropske unije, za katero smo glasovali in za katero se bomo borili tudi v prihodnosti. Nato pa po njegovih besedah predstavlja trdno severnoatlantsko zavezništvo z močnim evropskim krilom, ki bo kos izzivom v njegovi soseščini, za kar si bomo prizadevali še naprej. Premier Janša je poudaril, da so vse štiri slovenske sosede članice istih gospodarskih in obrambnih povezav in da je več kot samoumevno, da smo z vsemi v dobrih odnosih. Avstrija in Madžarska nimata morja, Italija in Hrvaška pa sta bili v času slovesnosti v Kopru navzoči tudi s svojima vojaškima ladjama. V koprskem pristanišču je bil na obisku še rušilec mornarice Združenih držav Amerike. Janša se je posadkam ladij zahvalil za obisk in jim zaželel prijetno bivanje na slovenski obali.

Premier Janša je v slavnostnem nagovoru izpostavil pomen spoštovanja spomina in dosežkov osamosvojitvene vojne.

SVOBODO SMO SI IZBORILI, NAŠA ODGOVORNOST PA JE, DA JO OHRANIMO

Predsednik vlade je opozoril, da se je svet precej spremenil. Stari svetovni red, oblikovan po drugi svetovni vojni in dopolnjen po koncu hladne vojne, večinoma ne velja več, novega pa še ni. »Zato je naša dolžnost, da prihodnjim generacijam zapustimo več svobode, veselja do življenja, varnosti, priložnosti in miru, kot smo jih podedovali mi,« je dejal slavnostni govornik. V sklepnem delu govora se je predsednik vlade poklonil vsem, ki so prispevali k nastanku samostojne Slovenije, posebej pa tistim, ki so za njeno rojstvo plačali najvišjo ceno. »Pred 35 leti smo Slovenci svetu dokazali, da smo za svojo domovino pripravljeni narediti vse. V odločilnih trenutkih naše zgodovine so pogumni fantje in možje stopili v bran svobodi in pravici slovenskega naroda do lastne države,« je dejal premier Janša. Poudaril je, da smo dolžni Slovenijo varovati in ohraniti svobodno ter da spomin na osamosvojitev ni le poklon preteklosti, temveč tudi zaveza prihodnjim generacijam. Govor je sklenil s čestitko ob dnevu suverenosti in z mislijo na prihodnje rodove: »To je naša domovina. O njej so sanjali naši predniki. Zanjo so se borili in umirali naši očetje. In nam so jo zaupali, da jo ohranimo za vas.«

PRAZNOVANJE V ZNAMENJU DOMOLJUBJA IN ZGODOVINSKEGA SPOMINA

Na pomolih ob prizorišču sta bili privezani vojaški ladji Slovenske vojske Triglav 11 in Ankaran 21. Praznik suverenosti so počastile tudi posadke

italijanske in hrvaške vojaške ladje ter ameriškega raketnega rušilca, ki je obiskal Slovenijo. Nebo nad prizoriščem so preleteli helikopterji in vojaška letala Slovenske vojske, vodni bombniki Air Tractor ter italijanska lovca Eurofighter. Padalci so na prizorišče prinesli zastave zavezniških držav in koprske mestne občine. Umetniški program prireditve, ki jo je režirala Katja Pegan, je z glasbo, slovensko poezijo in prozo, plesom ter dokumentarnimi in sodobnimi videopodobami obudil spomin na zgodovinske dogodke pred 35 leti. V ospredju so bile vrednote svobode, domoljubja, zgodovinskega spomina in odgovornosti za skupno prihodnost Slovenije. V glasbeno-plesnem programu so nastopili Policijski orkester in Orkester Slovenske vojske pod vodstvom dirigentov Nejca Bečana in Mitje Dragoliča, priznani solisti Tinkara Kovač, Gregor Ravnik, Ana Dežman, Rudolf Strnad in drugi ter plesalci plesne skupine Pro Dance. Za pestro dogajanje na Ukmarjevem trgu so pred slovesnostjo in po njej poskrbeli enote in poveljstva Slovenske vojske, ki so na stojnicah predstavljali svoje delo ter del opreme in oborožitve.

V kulturnem programu so ob zvokih policijskega in vojaškega orkestra nastopili priznani solisti.

Enote Slovenske vojske so na stojnicah predstavljale svoje delo in opremo.

KREPITEV OBRAMBNIH ZMOGLJIVOSTI IN VARSTVA PRED NESREČAMI

BESEDILO gov.si
FOTO Bruno Toič

Predsednika vlade je na obisku na Ministrstvu za obrambo gostil minister Hajdinjak.

Predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša se je 13. oktobra na Ministrstvu za obrambo srečal z obrambnim ministrom mag. Valentinom Hajdinjakom. Vodstvo ministrstva je visokemu gostu predstavilo najpomembnejše naloge ministrstva ter ga seznanilo s stanjem in oceno delovanja obrambnega sistema ter sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Osrednji del srečanja je bil namenjen predstavitvi najpomembnejših področij delovanja obrambnega sistema in njegove pripravljenosti za opravljanje nalog nacionalne obrambe. Posebno pozornost so namenili zagotavljanju potrebnih sredstev za krepitev obrambnih zmogljivosti, izboljšanje obrambne sposobnosti države in večjo varnost Slovenije.

Vodstvo ministrstva je predsedniku vlade predstavilo trenutni obseg in kadrovsko strukturo Slovenske vojske, dejavnosti za vzpostavitev ključnih obrambnih zmogljivosti ter sodelovanje Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah. Predstavili so tudi dodatne ukrepe za doseganje načrtovanega obsega stalne sestave Slovenske vojske in prostovoljne pogodbene rezerve. Posebno pozornost so namenili nadaljnji posodobitvi in opremljanju Slovenske vojske ter vzpostavitvi zmogljivosti za izboljšanje njene bojne pripravljenosti. Najvišja razvojna prednostna naloga na tem področju je vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine, ki bo osrednja kopenska zmogljivost Slovenske vojske in podlaga za nadaljnji razvoj njenih kopenskih sil. Njena vzpostavitev vključuje oblikovanje celovitih vojaških zmogljivosti, od ustrezno usposobljenega kadra in oborožitve do logistične podpore in infrastrukture.

Sogovorniki so se pogovarjali tudi o civilni pripravljenosti in civilni obrambi. Predsednik vlade se je seznanil z bistvenimi nalogami na področjih obrambnega načrtovanja, podpore države gostiteljice, kritične infrastrukture in civilne pripravljenosti.

Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami sta najpomembnejši nalogi ministrstva nadaljnja krepitev ter posodabljanje sistema zaščite in reševanja. Njegova največja moč so ljudje, predvsem številni prostovoljci in poklicni reševalci. Ministrstvo bo zagotavljalo ustrezno opremo in infrastrukturo, skrbelo za usposabljanje in tehnološko posodobitev sistema ter izboljševalo obveščanje in alarmiranje prebivalstva.

Premierja so seznanili tudi z dejavnostmi ministrstva za podporo slovenski obrambni industriji. Predstavljen je bil interes slovenskih visokotehnoloških podjetij za sodelovanje z Ukrajino pri proizvodnji brezpilotnih zrakopolovov in protidronske zaščite. Predstavili so mu še dejavnosti pri uresničevanju novele Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev. Cilj ministrstva je zagotoviti zakonito, strokovno in dostojanstveno izvedbo pokopa žrtev na pokopališču Žale v Ljubljani v zakonsko določenem roku.

Premier in vodstvo obrambnega ministrstva sta kot strateški cilj delovanja Ministrstva za obrambo v tem mandatu opredelila vzpostavitev obrambnega sistema, ki bo sposoben učinkovito prispevati k odvračanju groženj in obrambi Slovenije, podpirati zagotavljanje nacionalne varnosti ter z visoko stopnjo pripravljenosti sodelovati pri kolektivnem odvračanju in obrambi v okviru zavezništva.

OB DNEVU SUVERENOSTI POVIŠANJA IN PRIZNANJA

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Zvone Vrankar

Petintrideset let po odhodu zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije je Slovenska vojska dan suverenosti zaznamovala tudi s slovesnimi postroji v poveljstvih in enotah ter s povišanji v čine in podelitvijo priznanj. Praznik, ki spominja na enega pomembnejših mejnikov slovenskega osamosvajanja, je bil tudi priložnost za poklon vsem, ki danes skrbijo za varnost in obrambo države. Ob tej priložnosti sta bila v čin brigadirja povišana Gregor Vodeb in Jure Rosulnik.

Gregor Vodeb je prejel brigadirsko sabljo.

Ko je 25. oktobra 1991 slovensko ozemlje zapustil še zadnji vojak Jugoslovanske ljudske armade, se je končalo eno najpomembnejših poglavij osamosvajanja. Slovenija je po razglasitvi samostojnosti in uspešno prestani vojni za neodvisnost dokončno prevzela nadzor nad svojim ozemljem. Dan suverenosti, ki ga kot državni praznik praznujemo od leta 2015, zato ni le spomin na zgodovinske dogodke, temveč tudi opomin, da svoboda in varnost nista samoumevni. Ob letošnjem prazniku so v slovenskih vojašnicah pripravili slovesne postroje, na katerih so pripadnikom Slovenske vojske podelili nove čine ter medalje in priznanja.

DAN SUVERENOSTI NI LE SPOMIN NA PRETEKLOST, TEMVEČ TUDI OPOMIN NA ODGOVORNOST SEDANJIH GENERACIJ

Pred Ministrstvom za obrambo je pripadnike Generalštaba Slovenske vojske, zbrane v postroju, najprej nagovoril njihov načelnik, generalmajor Boštjan Močnik. Poudaril je, da si Slovenija samostojnosti ni pridobila kot darilo, temveč si jo je izborila. Dan suverenosti zato po njegovih besedah ni le spomin na preteklost, temveč tudi opomin na odgovornost sedanjih generacij, da ohranijo samostojnost, svobodo in varnost za prihodnje rodove. »Hkrati je opomin na trenutek, v katerem živimo. Okolje je nepredvidljivo, varnostna situacija v zadnjih desetletjih nikoli ni bila slabša,« je dejal generalmajor. Poudaril je še, da se lahko na nove varnostne izzive uspešno odzovemo le z znanjem, prilagodljivostjo, vztrajnostjo in skupnim delovanjem. Pomen ljudi, ki skrbijo za obrambo države, je izpostavil tudi minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak. V nagovoru prejemnikom priznanj je povezal pogum generacije, ki je sodelovala pri osamosvajanju, s predanostjo današnjih pripadnikov obrambnega sistema. Poudaril je, da so slovensko samostojnost omogočili ljudje, ki so pred 35 leti zbrali pogum ter z odločnostjo in enotnostjo državo popeljali na pot neodvisnosti. Danes za njeno varnost skrbijo posamezniki, ki svojega dela ne razumejo le kot poklic, temveč tudi kot odgovornost in poslanstvo. »Kot minister sem ponosen, da sem del kolektiva, v katerem delujejo takšni ljudje. In želim, da veste, da je vaše delo opaženo, cenjeno in spoštovano,« je še dejal minister.

PRIZNANJA ZA PREDANOST IN DOSEŽKE

Ob dnevu suverenosti sta bila v čin brigadirja povišana častnika Slovenske vojske, Gregor Vodeb in Jure Rosulnik. Brigadir Vodeb je svojo vojaško pot začel leta 1993. V več kot treh desetletjih služenja v Slovenski vojski je opravljal številne poveljniške in štabne dolžnosti doma in v tujini. Posebej sta ga zaznamovala 10. bataljon in 1. brigada, ki jima je tudi poveljeval ter v katerih se je oblikoval kot častnik in človek. Trenutno na Generalštabu Slovenske vojske opravlja dolžnost namestnika načelnika štaba za podporo. Bogate mednarodne izkušnje je pridobival tudi med usposabljanjem in šolanjem v tujini. Končal je zahtevno usposabljanje ameriških rangerjev ter generalštabno šolanje na ameriški vojaški izobraževalni ustanovi United States Army War College, kjer je pridobil naziv magistra strateških študij. Štirikrat je sodeloval v mednarodnih operacijah in na misijah: enkrat v Bosni in Hercegovini ter trikrat na Kosovu, kjer je med drugim opravljal dolžnost poveljnika slovenskega kontingenta. V okviru mirnodobne strukture Slovenske vojske v tujini je služboval tudi v večnacionalnem poveljstvu v nemškem Ulmu. Brigadir Rosulnik je vojaško pot v Slovenski vojski začel leta 2003 po uspešno končanem šolanju na Šoli za častnike. Prve poveljniške izkušnje je pridobival v 10. motoriziranem bataljonu, kjer je napredoval od poveljnika voda do poveljnika motorizirane čete. Pozneje je opravljal številne zahtevne poveljniške in štabne dolžnosti. Bil je izvršilni častnik 10. pehotnega polka, načelnik štaba 1. brigade in načelnik kabineta načelnika Generalštaba Slovenske vojske. Zdaj opravlja dolžnost načelnika štaba na Poveljstvu sil. Njegovo kariero zaznamuje tudi predanost vojaškemu izobraževanju in strokovnemu izpopolnjevanju doma in v tujini. Na britanskem tečaju za inštruktorje in višjem štabnem tečaju Slovenske vojske je bil najboljši v svoji generaciji. Leta 2023 je končal šolanje na ameriški vojaški izobraževalni ustanovi United States Army War College, kjer je za odličen študijski uspeh prejel priznanje za odličnega diplomanta. Pomemben del njegove poklicne poti so tudi mednarodne operacije in misije. Na različnih poveljniških in štabnih dolžnostih je deloval v Bosni in Hercegovini, Latviji ter na Kosovu. Tam je v okviru Kforjevega vzhodnega regionalnega poveljstva poveljeval nekinetičnemu bataljonu.

Slovesnosti ob dnevu suverenosti v več vojašnicah po Sloveniji so povezale spomin na dogodke, ki so omogočili samostojno slovensko državo, s priznanjem pripadnikom, ki danes prispevajo k njeni varnosti in obrambi.

V čin brigadirja je bil povišan tudi Jure Rosulnik.

KREPITEV OBRAMBNIH VEZI Z NEMČIJO

BESEDILO SSK
FOTO Zvone Vrankar

Minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak je bil 2. in 3. novembra na uradnem obisku v Berlinu v Zvezni republiki Nemčiji, kjer se je na povabilo nemškega zveznega ministra za obrambo Borisa Pistoriusa sestal na dvostranskih pogovorih. Osrednje teme srečanja so bile krepitev obrambnega in vojaškega sodelovanja med državama, razvoj obrambnih zmogljivosti in obrambne industrije, nadaljnja podpora Ukrajini ter izpolnjevanje skupnih zavez v okviru zavezništva.

Slovenijo in Nemčijo povezuje tesno strateško partnerstvo, Nemčija pa je ena najpomembnejših slovenskih partneric tudi na obrambnem in vojaškem področju. Pomembno podlago za skupne dejavnosti predstavlja akcijski načrt med državama za obdobje 2025–2028, ki med drugim vključuje sodelovanje pri zračni obrambi, pomorskih dejavnostih, gorskem bojevanju, kibernetski varnosti, izobraževanju in raziskavah. Minister Hajdinjak je izpostavil dobre odnose med oboroženimi silami obeh držav, ki se kažejo v skupnih vojaških vajah, usposabljanjih, sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah ter pri razvoju obrambnih zmogljivosti. Posebno pozornost sta sogovornika namenila gorskemu bojevanju, pri katerem nemške oborožene sile dejavno sodelujejo z Natovim centrom odličnosti za gorsko bojevanje v Sloveniji, ter pomorstvu, v okviru katerega državi izvajata skupne vojaške vaje. Pomembna tema pogovorov je bila tudi posodobitev Slovenske vojske, predvsem v smislu krepitve zračne obrambe in možnosti skupnih nabav sodobne vojaške opreme. Slovenija z Nemčijo vzpostavlja zmogljivosti zračne obrambe z nakupom sistema srednjega dosega IRIS-T SLM, pri čemer so prve dobave predvidene leta 2027. Državi preučujeta tudi možnosti

Nemški obrambni minister Pistorius je slovenskega gosta sprejel z vojaškimi častmi.

sodelovanja pri razvoju zračne obrambe kratkega dosega in drugih obrambnih zmogljivosti. Sogovornika sta se pogovarjala še o povezovanju obrambnih industrij in vključevanju podjetij v skupne razvojne in tehnološke projekte. Ob razpravi o varnostnih razmerah v Evropi sta posebno pozornost namenila nadaljnji podpori Ukrajini pri obrambi pred rusko agresijo. Minister Hajdinjak je poudaril, da Slovenija Ukrajino podpira od začetka vojne in ji bo pomagala skladno s svojimi zmožnostmi. Vojaško pomoč ji zagotavlja z dvostranskimi donacijami in v okviru mednarodnih pobud, kot so Prednostni seznam zahtev za Ukrajino, Kontaktna skupina za obrambo Ukrajine in mednarodna misija Evropske unije v podporo Ukrajini. Sogovornika sta govorila tudi o možnostih povezovanja obrambnih industrij pri razvoju in zagotavljanju zmogljivosti, ki jih Ukrajina potrebuje za svojo obrambo, zlasti sistemov za obrambo pred brezpilotnimi zrakoplovi. V okviru pogovorov o članstvu v Natu sta poudarila pomen enotnosti zavezništva, verodostojnega odvračanja in obrambe ter večjega evropskega prispevka h kolektivni varnosti. Minister Hajdinjak je predstavil prizadevanja Slovenije za pospešitev posodobitve Slovenske vojske, doseganje zastavljenih ciljev zmogljivosti, povečanje obrambnih izdatkov in izpolnjevanje sprejetih zavez.

Minister je položil venec k pomniku nemških oboroženih sil.

POKLON ŽRTVAM

BESEDILO SSK
FOTO Robert Cotič

Minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak se je pred dnem spomina na mrtve v sredo, 28. oktobra, s polaganjem vencev na več spominskih krajih poklonil žrtvam prve in druge svetovne vojne ter vojne za samostojno Slovenijo.

Na ljubljanskem pokopališču Žale je najprej položil vence h kostnici žrtev prve svetovne vojne, Lipi sprave, spomeniku NOB in spomeniku talcem v Gramozni jami. Na Žalah se je udeležil tudi žalne slovesnosti pri Pomniku '91, kjer je položil venec v spomin na padle v vojni za Slovenijo leta 1991. Zbrane na slovesnosti, med katerimi so bili tudi predstavniki Mestne občine Ljubljana, veteranskih organizacij in svojci padlih, je nagovoril minister za notranje zadeve in javno upravo Franci Matoz. Letos mineva 35 let od osamosvojitve Slovenije, zgodovinskega prelomnega obdobja, v katerem so se uresničila dolgoletna prizadevanja slovenskega naroda za lastno državo. Kot je v nagovoru dejal minister Matoz, so pot do samostojnosti zaznamovali odločnost, pogum in pripravljenost braniti pravico do neodvisnosti, žal pa tudi izgubljena človeška življenja. Minister je poudaril, da Slovenija ni nastala sama od sebe, temveč da za njeno samostojnostjo stojijo pogum, odločnost in žrtve ljudi, ki so v prelomnih časih verjeli, da imamo Slovenci pravico do svoje države. Opozoril je tudi na odgovornost sedanjih generacij do padlih in ohranjanja njihovega spomina. »Zavedamo se, da izgube ne moremo izbrisati, lahko pa poskrbimo, da ne bo nikoli pozabljena. Petintrideset let samostojne Slovenije je tudi petintrideset let naše odgovornosti do njihovega spomina,« je dejal minister Matoz in poudaril pomen spoštovanja vrednot, za katere so se padli borili. Izpostavil je tudi dolžnost, da državo, za katero so dali življenje, spoštujemo, varujemo in jo s svojimi dejanji vsak dan znova upravičujemo. Ob tem je opozoril na pomen razumevanja vrednosti miru, svobode in varnosti ter zavedanja, da te vrednote niso samoumevne. Ob koncu nagovora je poudaril, da je ohranjanje spomina tudi zaveza vsem nam, da ga bomo prenašali na prihodnje rodove. Po žalni slovesnosti na Žalah je minister Hajdinjak položil vence še pred Jamo pod Macesnovo gorico in k spomeniku generala Rudolfa Maistra ob vhodu v Park vojaške zgodovine v Pivki, posvečenemu slovitemu generalu, domoljubu in pesniku ter slovenskim vojakom. Ob koncu se je poklonil še povojnim žrtvam pri grobišču v Crngrobu.

Ministra sta se na Žalah poklonila žrtvam vojne za Slovenijo.

Minister Hajdinjak je položil venec pred kip generala Maistra v Pivki.

NALOŽBE V ZAŠČITO IN REŠEVANJE

BESEDILO gov.si in SSK
FOTO Robert Cotič

V torek, 3. novembra, in sredo, 4. novembra, je potekal regijski obisk Vlade Republike Slovenije na Dolenjskem in v Beli krajini. Namenjen je bil pregledu razvojnih projektov, pogovorom s predstavniki lokalnih skupnosti, gospodarstva in javnih ustanov ter iskanju rešitev za ključne izzive v regiji. Obiska se je udeležil tudi minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak, ki je skupaj z državno sekretarko dr. Vido Čadonič Špelič in sodelavci obiskal regionalne predstavnike sistema zaščite in reševanja ter obrambnega gospodarstva v novomeški in belokranjski regiji.

Regijski obisk vlade se je začel z delovnim posvetom Vlade Republike Slovenije v Metliki, na katerem je sodeloval tudi obrambni minister Hajdinjak. Vlada posebno pozornost namenja izboljšanju prometnih povezav, gospodarskemu razvoju, dostopnosti javnih storitev in kakovosti življenja prebivalcev. V načrt razvojnih programov je vključenih več infrastrukturnih projektov, ki zadevajo cestne in železniške povezave. Med pomembnejšimi razvojnimi projekti so tudi naložbe v vodooskrbo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter trajnostno mobilnost. Država podpira razvoj gospodarstva, med drugim

Minister se je srečal s predstavniki Gasilske brigade Novo mesto.

z investicijskimi spodbudami podjetjem, izboljševanjem širokopasovne povezljivosti ter vlaganji v izobraževalno in raziskovalno infrastrukturo. K prihodnjemu razvoju regije bodo pomembno prispevali tudi krepitev visokega šolstva, raziskovalne dejavnosti ter sodelovanje med gospodarstvom in izobraževalnimi ustanovami.
Ministrice in ministri so obiskali številna podjetja, izobraževalne, zdravstvene, socialne in kulturne ustanove. Seznanili so se z razvojnimi potrebami regije, zlasti glede cestne in železniške infrastrukture. Minister in državna sekretarka sta obiskala Gasilsko brigado Novo mesto, kjer sta se s predstavniki brigade pogovarjala o njenem delovanju, razvojnih načrtih in ključnih izzivih. Nato sta obiskala še Izpostavo Uprave RS za zaščito in reševanje Novo mesto ter regijski center za obveščanje. Osrednja tema pogovorov je bilo regionalno središče za zaščito, reševanje in pomoč v Novem mestu, katerega gradnjo Ministrstvo za obrambo načrtuje v sodelovanju z Mestno občino Novo mesto. Pomemben del obiska je bil namenjen tudi neposrednemu vpogledu v delovanje regionalnih podjetij ter spoznavanju njihovih razvojnih in proizvodnih zmogljivosti. Minister je prvi dan v Trebnjem obiskal podjetje REM, ki izdeluje zahtevnejše modularne montažne objekte. Drugi dan je v Šentjerneju obiskal še podjetje Gallus SM, ki se ukvarja s proizvodnjo in prodajo gasilske opreme, skupaj s predsednikom vlade pa tudi Arex, enega pomembnejših slovenskih podjetij na področju obrambne industrije, ki razvija in proizvaja strelno orožje, vadbeno strelivo, sestavne dele orožja ter balistično zaščitno opremo. Ob koncu si je minister na Otočcu ogledal Kirurški center Avelana, ki ima sodobno medicinsko opremo, operacijske dvorane in zmogljivosti za oskrbo pacientov. Sodelovanje Ministrstva za obrambo z gospodarstvom prispeva k razvoju proizvodnih in tehnoloških zmogljivosti ter zagotavljanju potrebne opreme za Slovensko vojsko in sistem zaščite in reševanja.

Predstavnik podjetja Arex je premierju in ministru predstavil del proizvodov.

IZ NAŠIH ENOT

NA POČKU SO GRMELI »GUSTLEKI«

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Ferdo Strgar

Zadnji četrtek v oktobru je bil na Počku lep jesenski dan. Skoraj preveč lep za eksplozije. Toda na osrednjem vojaškem vadišču niso počivali. V kotlini med hriboma Sveti Jurij in Počkovec je rjasta lupina tanka, vdana v usodo, čakala na izstrelke iz ročnih raketometov Carl Gustaf M4. Pripadniki 76. protioklepne čete so med terenskim in strelskim usposabljanjem ter tečajem za uporabo ročnega protioklepnega orožja urili svoje strelske spretnosti.

Pred ognjenim krstom so se protioklepniki zbrali pod osamljenim borom. »Včeraj ste delali fantastično. Pazimo, da danes ne bo težav. Ključna beseda je varnost, ne hitrost,« jih je še enkrat opozoril poveljnik čete, stotnik Andrej Plohl. Švedski ročni raketomet Carl Gustaf M4 ima cev z Venturijevo šobo, zato orožje ob strelu ne sune nazaj. Za orožjem pa nastane močan udarni val, ki lahko poškoduje ljudi, oddaljene do 70 metrov. Če se curek vročih plinov odbije od trdnega predmeta, lahko doseže tudi posadko. Orožje običajno upravljata dva vojaka: strelec in pomočnik oziroma polnilec, ki mora preveriti območje za orožjem. »Izurjeni ste, znate ravnati z orožjem. Ne hitite, prepričajte se, da je varno,« je stotnik Plohl spodbujal vojakinje in vojake, preden sta se prva para spustila pod cesto do ognjenih položajev. Na prvem so streljali stoje, na drugem kleče. Eden izmed inštruktorjev je odmeril razdaljo do cilja – 570 metrov – in posadki sta dobili povelje za začetek postopka. »Polnim!« sta oznanila pomočnika. »Streljal bom,« sta odgovorila strelca. Pomočnika sta preverila prostor za orožjem in sporočila: »Čisto!« Sledilo je opozorilo: »Streljam!« Dopoldan je razparal blisk iz cevi, za njim je treščil udarni val. Ta je tako močan, da številne vojske, tudi slovenska, v mirnodobnem času vojakom dovoljujejo največ šest strelov z bojnim strelivom na dan.

ZMEDA S PESKOVNIKOM

Pripadniki 76. protioklepne čete so vajo začeli s kumulativnim izstrelkom FFV751. Prvo eksplozivno polnjenje njegove tandemske bojne glave sproži reaktivni oklep, drugo, močnejše, pa neovirano prebije več kot 500 milimetrov glavnega oklepa. Tankovska lupina na Počku ni imela nikakršnih možnosti. Ko jo je izstrelek neposredno zadel, so iz nje švignili plameni. Ni pa šlo vedno povsem gladko. Po enem izmed strelov udarnemu valu iz raketometa ni sledila eksplozija na območju tarče. »Samo en pok, ni eksplodirala,« je nemudoma ugotovil eden izmed inštruktorjev. Eksplozivno polnjenje se ni aktiviralo, zato so imeli pirotehniki precej dela, saj so morali poiskati neeksplodirani izstrelek in ga uničiti. Težave so se pojavile tudi pri merjenju, saj sta dva izstrelka treščila v kamnito vdrtino pod tarčo. »Ali so kaj konkretno zamočili ali pa tja streljajo,« je hitro presodil stotnik Plohl. Ko se je oglasila radijska postaja, je pojasnil: »Peskovnik ni cilj, gre za napako strelca.«

»KOT DAN IN NOČ«

Kljub občasnim težavam so se vojaki s položajev vračali razžarjenih obrazov. »Svetovno! Svetovno!« je ponavljal prvi par na poti do zbirnega mesta. Tisti, ki so že streljali, so razliko med vadbo na simulatorju in pravim streljanjem opisali kot razliko med dnem in nočjo. Udarni val jih ni motil, občutek ob uporabi bojnega streliva jih je celo navdušil, zlasti po

Bojno streljanje s protioklepnim orožjem Carl Gustaf

Terensko usposabljanje se je končalo z bojnim streljanjem s sistemom Spike.

prvem strelu. »Na voljo smo imeli dve raketi. Pri prvi je nekaj treme, strahu in spoštovanja do orožja, drugič je že lažje,« je opisala vojakinja Petra Čivre, ki je zadela naravnost v tarčo. Usposabljanje se je začelo s teoretičnim delom, nadaljevalo pa s spoznavanjem orožja ter njegovim razstavljanjem in sestavljanjem. Vojaki so se seznanili z različnimi vrstami streliva in njihovo uporabo. Teoretični del so sklenili s preizkusom znanja, nato pa začeli praktično vadbo na simulatorjih. Sledilo je streljanje z vadbenim podkalibrskim nabojem 553B, ki skozi cev izstreli označevalno zrno kalibra 7,62 milimetra, nato pa še z vadbenim polnjenjem. Celotno usposabljanje traja teden dni, kar je po besedah inštruktorja, višjega vodnika Štefana Šiftarja, dovolj, zlasti ob podpori simulatorjev, na katerih vojaki vadijo postopke in merjenje v tarčo. »Seveda pa simulator ne more povsem nadomestiti pravega streljanja. Učinka poka, ognja in sil, ki premaknejo organe, preprosto ne moreš simulirati.« Vaditi morajo tudi inštruktorji. »Ko stopiš pred vojake, moraš biti suveren in znati odgovoriti na vsako vprašanje. Pred začetkom tečaja sem imel orožje dva dni pri sebi, da sem ga podrobno pregledal,« je Šiftar opisal svoje priprave. Po njegovih besedah je najpomembnejši stalen stik z orožjem, kar pa je včasih težavno: »V vojski je trenutno malo teh sredstev, zato si jih med seboj delimo in si jih posojamo med brigadami.«

MOJSTRI SONCA

Drugi del bojnega streljanja so opravili na položaju pod neimenovanim hribom, kakor na Počku pravijo brezimni vzpetini na začetku rajona ciljev. Tokrat je bila tarča v rajonu rdeči kontejner na dnu kotline, ki so ga napadli s tempirnimi granatami HE441D. Te omogočajo, da izstrelek eksplodira nad tarčo in jo zasuje s številnimi kovinskimi drobci. Posadka mora pred strelom nastaviti razdaljo, na kateri naj se sproži eksplozivno polnjenje. Preizkusili so tudi bojno streljanje oddelka, pri katerem so z dvema orožjema hkrati streljali na tarčo. Poseben izziv je streljanje s svetilno granato ILLUM 545C. Izstreliti jo je treba pod večjim kotom, zato je izpuh orožja usmerjen proti tlom, kar je lahko še posebej nevarno. Ko so prve svetilne rakete poletele v nebo, je štabni vodnik Leon Koprivšek iz 74. srednjega pehotnega bataljona kolegom iz 76. čete razigrano zaklical: »Ste videli, protioklepniki? Mi naredimo sonce!«

VISOKO MOTIVIRANI

Usposabljanje je namreč združilo pripadnike 76. protioklepne čete in kandidate na tečaju za uporabo raketnega protioklepnega orožja Carl Gustaf M4 v 72. brigadi Slovenske vojske. Protioklepna četa je v tednu dni preizkusila delovanje v različnih bojnih razmerah. Vojaki so opravili tudi nadaljevalno streljanje s pehotnima puškama FN SCAR L in H, streljanje s strojnico FN MAG z vozila HMMWV ter streljanje z daljinsko vodeno oborožitveno postajo CROWS M153 na vozilu 4 × 4 Perun. Posamezne postopke so povezali v celoto na taktičnem bojnem streljanju skupin in oddelka. Enota je izvidovala območje, da bi določila ognjeni položaj za protioklepni sistem Spike, med taktičnim premikom pa se je morala odzvati na sovražnikove patrulje. Terensko usposabljanje se je končalo s premikom vozil HMMWV iz patruljne baze na ognjene položaje in z delovanjem na sovražnika s protioklepnim raketnim sistemom Spike. Protioklepnikom se je najbolj vtisnilo v spomin bojno streljanje z »gustleki«, kot pripadniki enote s sedežem v Murski Soboti ljubkovalno pravijo sistemu Carl Gustaf M4. Zadovoljen je bil tudi poveljnik čete, stotnik Plohl: »Tečajniki so bili motivirani, delovali so natančno in upoštevali navodila inštruktorjev. Rezultati so bili odlični, kar je izjemno, saj so prvič streljali s pravim strelivom. Kljub začetni tremi in nervozi so nalogo opravili vrhunsko.«

SKUPNO URJENJE IZ PREČIŠČEVANJA VODE

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Slovenska vojska je vodo prečiščevala z napravo WTC 1600.

V okolici Ormoža je od 19. do 23. oktobra v okviru dvostranskega sodelovanja med slovensko in hrvaško vojsko potekalo skupno usposabljanje za prečiščevanje vode v organizaciji 670. logistične-ga bataljona. Udeleženci so izmenjali izkušnje pri uporabi naprav za pridobivanje pitne vode, pri preverjanju njene kakovosti in zagotavljanju logistične oskrbe na terenu.

Pripadniki Čete za storitve iz 670. logističnega bataljona Slovenske vojske in Vojaške zdravstvene enote so v sodelovanju s pripadniki voda za prečiščevanje vode iz sestave bataljona za splošno logistično podporo oboroženih sil Republike Hrvaške na območju gramoznice Jurkovec v bližini Ormoža izvedli skupno usposabljanje za prečiščevanje vode. Namen usposabljanja je bil predvsem izmenjati znanje, primerjati tehnične zmogljivosti ter izboljšati postopke za zagotavljanje pitne vode v različnih terenskih razmerah. »Usposabljanje je potekalo na terenu, saj so postopki prečiščevanja vode vezani na ustrezen vodni vir, ki ga v vojašnicah ni mogoče zagotoviti,« je pojasnil višji vodnik Matej Tuš, poveljnik Oddelka za prečiščevanje vode v Četi za storitve 670. logističnega bataljona Slovenske vojske in vodja aktivnosti. Slovenska vojska je zato za usposabljanje prvič uporabila civilno zemljišče na območju ormoške občine, ki so ga vpoklicali v uporabo. V preteklosti so podobna usposabljanja potekala tudi na slovenski obali, predvsem na območju zaliva Sveta Katarina in v okolici Vojašnice slovenskih pomorščakov v Ankaranu, ter na območju občine Duplek.

IZMENJAVA ZNANJA, IZKUŠENJ IN PRIMERJAVA OPREME

Sodelovanje med slovenskimi in hrvaškimi vojaki pri prečiščevanju vode se je začelo že lani, ko so se pripadniki Slovenske vojske udeležili usposabljanja v vojašnici Divulje pri Splitu. Tam so se seznanili z delovanjem hrvaških naprav za prečiščevanje vode, hrvaški kolegi pa so jim predstavili svoje zmogljivosti, opremo in postopke za prečiščevanje morske vode. Letos so vlogo gostiteljev prevzeli pripadniki Slovenske vojske, hrvaški kolegi, ki so nastanjeni v vojašnici v Zagrebu, pa so zaradi bližine kraja usposabljanja s seboj pripeljali tudi svojo napravo za prečiščevanje vode. Vodja skupine za prečiščevanje vode iz oboroženih sil Republike Hrvaške, nadporočnik Mario Šimunović, je pojasnil, da si vojaki izmenjujejo znanje in izkušnje, nova spoznanja pa bodo upoštevali pri svojem delu. Po njegovih besedah tako sodelovanje omogoča primerjavo opreme, postopkov njene uporabe in časa, potrebnega za vzpostavitev zmogljivosti na terenu. Slovenska vojska uporablja dve vrsti naprav za prečiščevanje vode. Naprave WTC 1600 delujejo po načelu obratne osmoze in lahko ob ustreznih pogojih proizvedejo približno 1600 litrov pitne vode na uro. Manjše naprave delujejo po načelu ultrafiltracije, njihova zmogljivost pa znaša približno 500 litrov na uro. Količina pridobljene vode je odvisna tudi od kakovosti vodnega vira. V hrvaški vojski uporabljajo ameriško napravo za prečiščevanje vode, ki prav tako deluje po načelu obratne osmoze in lahko prečisti približno 5600 litrov vode na uro. Ker naprava zahteva standardno ameriško napetost, jo lahko uporabljajo le skupaj z ustreznim agregatom.

KAKOVOST PITNE VODE POTRDIJO LABORATORIJSKE ANALIZE

Pomemben del usposabljanja je bilo tudi zagotavljanje zdravstvene ustreznosti prečiščene vode. Pri tem so imele pomembno vlogo tri pripadnice Veterinarske enote Slovenske vojske, ki deluje v sestavi Vojaške zdravstvene enote. Na teren so prišle z mobilnim laboratorijem. Njihove naloge so obsegale mikrobiološke in fizikalno-kemijske analize odvzetih vzorcev vode, preverjanje ustreznega delovanja naprav za prečiščevanje vode ter spremljanje higienskega stanja opreme in rezervoarjev za shranjevanje prečiščene vode. Vodo vzorčijo iz vodnega vira, iz katerega se črpa v prečiščevalno napravo. Naslednji vzorec odvzamejo po prehodu skozi prečiščevalno napravo, pozneje pa še iz rezervoarjev, kjer se prečiščena voda skladišči. Pred postavitvijo tabora vzorčijo tudi vodo iz sistema mobilnih sanitarnih enot in korit za umivanje rok. Tako zagotovijo zdravstveno ustreznost vode, namenjene tuširanju in osebni higieni Predpisane analize opravljajo v skladu s civilno zakonodajo in vojaškimi standardi. Ugotavljajo prisotnost bakterij, kot so E. coli, koliformne bakterije, intestinalni enterokoki in bakterije Pseudomonas, ter izvajajo izbrane kemijske in fizikalne meritve, med drugim merijo prevodnost vode in vsebnost prostega klora v vodi. »Po analizi potrdimo, ali je naprava vodo ustrezno prečistila, zato je naša navzočnost zelo pomembna,« je pojasnila višja vojaška uslužbenka X. razreda Nika Šehić, vodja Oddelka za higieno živil, ki je del Centra za veterinarsko preventivo Veterinarske enote Slovenske vojske. Hitri mikrobiološki testi lahko dajo prve

Zajemanje vzorca vode iz gramoznice za analizo

neuradne rezultate že v približno osmih urah, za natančnejše rezultate pa je treba počakati najmanj 24 ur. Šele na podlagi ustreznih rezultatov je mogoče presoditi, ali je voda primerna za predvideno uporabo. »Če bi prečiščevanje vode trajalo več tednov, bi bilo dobro vzorce vzeti vsaj vsak dan in opraviti vsa potrebna testiranja,« je pojasnila veterinarka Šehić. Dodala je, da je sodelovanje na takih usposabljanjih pomembno tudi zaradi določanja in vzpostavljanja kritičnih kontrolnih točk ter izboljševanja kakovosti delovnih postopkov. Rezultati analiz namreč omogočajo pravočasno ukrepanje, po potrebi tudi čiščenje naprave za prečiščevanje vode ali menjavo filtrov za prečiščevanje vode, ter hitrejše odkrivanje in odpravljanje ugotovljenih nepravilnosti.

Pripadniki hrvaške vojske so s seboj pripeljali svojo napravo za prečiščevanje vode.

V mobilnem laboratoriju so izvajali mikrobiološke in kemijske analize vode.

ZMOGLJIVOST ZA UPORABO TUDI OB NARAVNIH IN DRUGIH NESREČAH

Zmogljivosti za prečiščevanje vode niso pomembne le za vojaško usposabljanje, temveč tudi za pomoč prebivalstvu. Ob naravnih in drugih nesrečah, na primer poplavah ali ob onesnaženju javnega vodovodnega omrežja, lahko zagotovijo dodaten vir pitne vode in pomagajo zmanjšati posledice motene oskrbe. Slovenska vojska je v preteklosti že sodelovala pri zagotavljanju pitne vode ob onesnaženju javnega vodovodnega omrežja. Take izkušnje potrjujejo, da so usposobljenost pripadnikov, ustrezna tehnična oprema in zanesljiv nadzor kakovosti vode bistveni za učinkovito delovanje v izrednih razmerah. Skupno usposabljanje ni bilo namenjeno le preizkušanju naprav za prečiščevanje vode. Udeleženci so na terenu vzpostavili tudi samostojno delujoč vojaški tabor s šotorskimi nastanitvenimi zmogljivostmi, jedilnico, sanitarnimi prostori in tuširnicami. Posebno pozornost so namenili ravnanju z odpadno vodo in snovmi, ki jih zaradi varovanja okolja ni dovoljeno izpuščati v okolje. Prav tako so izvajali elektromeritve v okviru projekta razvoja hibridnega mobilnega mikroomrežja začasnih baz (projekt HibroM). Na usposabljanju je sodelovalo 29 pripadnikov: devet pripadnikov hrvaških oboroženih sil, deset pripadnikov slovenskega Oddelka za prečiščevanje vode, tri pripadnice Veterinarske enote Slovenske vojske in sedem pripadnikov Čete za storitve, ki so skrbeli za splošno logistično podporo in vzdrževanje tabora. Skupno usposabljanje je omogočilo izmenjavo strokovnega znanja, izboljševanje postopkov in krepitev sodelovanja med slovensko in hrvaško vojsko. Obe strani sta zainteresirani za nadaljnje skupne dejavnosti, saj lahko izkušnje partnerskih vojsk pomembno prispevajo k razvoju zmogljivosti za prečiščevanje vode in zagotavljanje varne oskrbe z njo. Višji vodnik Matej Tuš je dodal, da so med usposabljanjem že prepoznali možnosti za izboljšave na obeh straneh. Primerjava opreme in postopkov jim omogoča pridobivanje novih izkušenj, ki jih lahko uporabijo pri nadaljnjem delu, usposabljanjih in učinkovitejši organizaciji dela.

SLOVENSKI SOKOLI BRUSIJO KREMPLJE

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Bruno Toič

Preverjanje je obsegalo tudi izvidovanje cestnih komunikacij.

Iztek iz desnega ovinka na gozdnem kolovozu je bil posejan z zelenimi diski. Zapeljali smo v minsko polje. S travnatega roba nas je radovedno opazoval desetnik Gašper Bajuk. Bil je mrtev. Vsaj po pravilih vojaške vaje, ki jo je od 19. do 23. oktobra na gozdnatih pobočjih Cirnika ob slovensko-hrvaški meji izvajal 10. izvidniški bataljon. Njegovi pripadniki se pripravljajo na odhod na Slovaško, kjer bodo del Natovih prednjih kopenskih sil.

Bajukova enota je napredovala po kolovozu na območju Velikega Cirnika, ko je naletela na nasprotne sile. Tako v vojaški terminologiji imenujemo enote, ki med usposabljanjem igrajo sovražnika. Ob navideznem minskem polju jih je pričakala zaseda. Izbruhnil je kratek spopad, v katerem sta bila po presoji ocenjevalke iz boja izločena dva vojaka na čelu modre enote, kakor na Natovih vajah označujejo lastne sile. Desetnik je bil eden izmed njiju. Toda spopada še ni bilo konec. »Nasprotna enota se je izmaknila navzgor, verjetno so postavili novo zasedo. Čakajo, da se naš element povzpne do njih in si znova malo nagajajo,« je Bajuk opisal dogajanje. Poudaril je, da je prav tako »nagajanje« ena najboljših oblik urjenja, saj se najbolj približa resničnim razmeram na bojišču. Nekaj sto metrov stran je skupina sokolov iz 10. bataljona med kratkim varnostnim postankom zavzela položaj sredi gostega podrastja. Ker so slišali spopad pri minskem polju, so bili še previdnejši. »Gledamo, vohamo, poslušamo, kaj se dogaja okoli nas, opazujemo, ali je prisoten sovražnik,« je vojak Rok Ivančič slikovito opisal njihovo delo. Tudi on je poudaril pomen nenehnega urjenja. »Treba je delati, da vse nekako preide v kri.« To velja tako za vojake kot za častnike. Poročnik Samo Obrulj je v bojnih barvah stal ob lahkem kolesnem oklepnem vozilu 4 × 4 Perun, v katerem je bilo poveljniško mesto. Od tam so vzdrževali zvezo z izvidniškim vodom na območju delovanja ter s taktično-operativnim centrom bataljona na bližnjem letališču v Cerkljah ob Krki.

»Vod nam poroča o stanju na terenu, te informacije nato strnemo in bataljonu pošljemo jasno sliko v obliki poročila.« Zaradi lege na vzpetini je poveljniško mesto služilo tudi kot retransmisijska točka. Ta je omogočala prenos sporočil med enotami, ki med seboj niso mogle vzpostaviti neposredne radijske zveze.

URJENJE ENOTE

Izvidnike sredi decembra čaka nov izziv. Kot del desetega slovenskega kontingenta bodo za šest mesecev odšli na Slovaško, kjer bodo sodelovali v Natovih prednjih kopenskih silah. Te so pomemben del okrepljene zavezniške prisotnosti na vzhodnem krilu Nata. Zavezništvo jo je začelo krepiti po ruski nezakoniti priključitvi Krima leta 2014, zlasti pa po začetku obsežne invazije na Ukrajino februarja 2022. Oba dogodka sta temeljito spremenila evropsko varnostno okolje. Priprave na napotitev so rdeča nit niza vaj in preverjanj, ki jih opravljajo pripadniki izvidniške čete. Ta je sestavljena večinoma iz pripadnikov 10. izvidniškega bataljona Slovenske vojske in bo del širšega slovenskega kontingenta na Slovaškem. Nadporočnik Andraž Kočevar, častnik za operativne zadeve 10. izvidniškega bataljona, je pojasnil, da so med petdnevnim neprekinjenim preverjanjem ocenjevali trenutno raven usposobljenosti izvidniških vodov. Poudarek je bil na njihovi sposobnosti za načrtovanje, organizacijo in izvajanje izvidniških nalog ter zbiranje informacij v podporo poveljniškemu odločanju. Izvidniki so morali pokazati, kako obvladajo prikrito premikanje, opazovanje, vzdrževanje zvez in poročanje nadrejenim. Ocenjevalci so spremljali tudi njihovo odzivanje na nepričakovane dogodke ter sprejemanje odločitev pod časovnim pritiskom. Ugotovitve preverjanja bodo podlaga za nadaljnje usposabljanje in odpravljanje morebitnih pomanjkljivosti. Končni cilj je izurjena izvidniška četa, ki bo sposobna izpolnjevati svoje naloge in učinkovito sodelovati z zavezniškimi silami v mednarodnem okolju. Medtem ko so na terenu preverjali izvidniške vode, je poveljstvo 10. izvidniškega bataljona izvajalo vojaški proces odločanja. V njegovem okviru je pripravljalo bataljonski ukaz, ki bo podlaga za naslednjo stopnjo

Pripadniki so morali delovati čim bolj prikrito.

preverjanja – delovanje izvidniške čete kot celote. Priprave namreč potekajo postopno. Pripadniki so najprej opravili preverjanje oddelkov, oktobrska vaja je bila namenjena preverjanju vodov, naslednja stopnja pa bo preverjanje na ravni čete. Tako bodo lahko pred napotitvijo ocenili njeno pripravljenost za predvidene naloge. »Našo izvidniško taktiko moramo oblikovati, da bomo lahko podpirali druge oborožene sile v okviru Nata na misiji, najprej pri njihovem usposabljanju, na koncu pa tudi pri skupnem usposabljanju,« je pojasnil poročnik Obrulj. To bo njegova prva napotitev na misijo v tujino. Zelo se je veseli.

SODELOVANJE IN UČENJE

Pripravljenost na mednarodno delovanje ne pomeni le obvladovanja taktike, orožja in opreme. Pomembna je tudi sposobnost sodelovanja s pripadniki drugih zavezniških vojsk, ki imajo različne izkušnje, uporabljajo različne postopke in delujejo na različne načine. Poddesetnica Klara Kandare ima že nekaj mednarodnih izkušenj. Lani je kot specialistka za protioklepni boj sodelovala na misiji v Latviji, tokrat pa je prevzela vlogo voznice lahkega kolesnega vozila 4 × 4 Perun. »Kot voznica moram izpiliti upravljanje vozila, prav tako je pomembno, da med vozili komuniciramo na čim bolj tih način.« Tudi ona se veseli odhoda na Slovaško, čeprav še ne ve natančno, kaj jo čaka. Na Latvijo ima lepe spomine, predvsem zaradi možnosti sodelovanja s pripadniki drugih vojsk. »V Latviji smo se srečali s pripadniki različnih narodov in pridobili veliko izkušenj. Udeležili smo se osnovnega tečaja preživetja v naravi, na katerem sodeluješ s tujimi enotami, vse pa poteka v angleščini.« Gre za usposabljanje iz preživetja, izmikanja, odpora in umika. Taki tečaji poleg praktičnih spretnosti zahtevajo tudi dobro sporazumevanje med pripadniki različnih držav. Jezik je namreč pomemben del mednarodnega sodelovanja. Čeprav sta uradna jezika Nata angleščina in francoščina, pri operativnem sporazumevanju med pripadniki različnih zavezniških vojsk prevladuje angleščina. Poddesetnica ugotavlja, da komunikacija s tujimi enotami večinoma poteka na ravni nadrejenih, medtem ko pripadniki slovenskih enot pri vsakodnevnem delu uporabljajo slovenščino. »S preostalimi nacijami smo v stiku predvsem v bazi, na terenu pa ne toliko,« je še dejala. Tudi poročnik Obrulj je poudaril, da je zahtevana raven znanja angleščine odvisna od nalog posameznika. Za častnike, ki sodelujejo pri načrtovanju in usklajevanju delovanja zavezniških sil, je dobro znanje jezika še posebej pomembno. Z angleščino se intenzivno srečujejo že med vojaškim izobraževanjem. Opozoril je tudi na pomen znanja jezika pri vezistih, saj zagotavljajo komunikacijo z drugimi enotami v mednarodnem okolju.

SLOVENSKA OKUSNOST

Mednarodne napotitve niso pomembne le zaradi skupnega urjenja. Pripadnikom omogočajo tudi neposredno spoznavanje opreme, postopkov in pripravljenosti drugih vojsk. Poddesetnica Kandare je v Latviji sodelovala s kanadsko protioklepno četo. Izkušnja ji je ponudila priložnost za primerjavo in učenje. »Bilo je zanimivo, saj so zelo napredni. Sodelovanje z njimi nam je pokazalo, na kateri ravni so, in nam omogočilo veliko priložnosti za učenje.« Ob tem meni, da imajo tudi slovenske protioklepne enote veliko znanja in izkušenj. »Smo kar dobri. Glede na razmere in finance, ki jih imamo na voljo, se zelo dobro znajdemo.« Vojaki med seboj radi primerjajo orožje, vozila in drugo opremo. Toda pogovori med pripadniki različnih vojsk se ne vrtijo samo okoli tehnike in taktike. Svojevrstna stalnica mednarodnih napotitev so tudi primerjave suhih dnevnih obrokov. Po besedah poddesetnice Kandare je slovenska vojaška prehrana med boljšimi. »Vsi so zelo pohvalili naše suhe dnevne obroke. V primerjavi z drugimi so zelo dobri. Po mojem mnenju so le kanadski na naši ravni, drugi, na primer italijanski in španski, so precej slabši. Tudi poljski mi niso bili preveč všeč.« Okusi so seveda različni, vendar takšne drobne izkušnje kažejo, kako se z mednarodnim sodelovanjem krepijo vezi med pripadniki zavezniških vojsk. Na Cirniku so bile mine le kosi zelene plastike, padli vojaki pa so po koncu vaje spet vstali. Toda izkušnje, ki jih izvidniki pridobivajo med takšnim usposabljanjem, so resnične. Prav te bodo potrebovali, ko bodo naloge namesto na domačih gozdnih pobočjih skupaj z zavezniki opravljali na Slovaškem.

Izvidniki so urili poročanje nadrejenim po sredstvih zvez.

USKLAJENO REŠEVANJE OB LETALSKI NESREČI

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Na letališču v Cerkljah ob Krki je v sredo, 14. oktobra, potekal prikazni del gasilsko-reševalne vaje Letalo 2026. Gasilske in medicinske ekipe so se urile v postopkih reševanja ob letalski nesreči z večjim številom poškodovanih. Nosilka izvedbe vaje je bila 107. letalska baza, ki deluje v sestavi 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe. Vodja vaje, podpolkovnik Janez Kraševec, je pojasnil, da sta organizacija in izvedba vaje posebej pomembni tudi z vidika civilno-vojaškega sodelovanja s strukturami zaščite in reševanja ter ohranjanja stika s civilnim okoljem na domicilnem območju Vojašnice Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki.

Pripadniki gasilsko-reševalne službe so z napadnim gasilskim vozilom prvi posredovali na kraju letalske nesreče.

Cilj vaje je bil preveriti organiziranost in pripravljenost gasilsko-reševalne službe na letališču v Cerkljah ob Krki za ukrepanje ob letalski nesreči večjih razsežnosti. Vodja vaje in poveljnik 107. letalske baze, podpolkovnik Kraševec, je poudaril, da sta pomembna dela vaje tudi preverjanje usklajenosti in sodelovanje s sosednjimi gasilskimi enotami ter ekipami nujne medicinske pomoči v regiji v skladu z načrti zaščite in reševanja. Z vajo so preverili pravilnost postopkov, načrt alarmiranja in usklajeno delovanje vseh pristojnih služb, ki se aktivirajo ob letalski nesreči z večjim številom poškodovanih. Vajo so v takem obsegu izvedli že petič. Letos je sodelovalo 325 udeležencev, in sicer 175 pripadnikov Slovenske vojske in 150 predstavnikov civilnega okolja.

TRK MANJŠEGA LETALA Z LETALOM ZA PREVOZ GORIVA

Scenarij letošnje vaje je predvideval letalsko nesrečo med vzletanjem manjšega letala. To je zaneslo z vzletno-pristajalne steze, pri čemer je zadelo letalo za prevoz letalskega goriva. Letali sta trčili s sprednjima deloma, pri čemer sta se njuni strukturi močno poškodovali. Izbruhnil je požar, hkrati pa je začelo iztekati gorivo. Na letalu za prevoz goriva je bila posadka, v okolici pa letališko osebje, ki je ravno pretakalo gorivo. Na manjšem letalu je bilo poleg članov posadke še pet potnikov. Scenarij vaje je predvideval tudi požar v bližnjem skladišču minskoeksplozivnih sredstev. Požar je povzročil več eksplozij, katerih delci so zadeli osebno vozilo, parkirano pred skladiščem. Zaradi trka letal in poznejših eksplozij v skladišču je izbruhnil obsežen požar, v nesreči pa je bilo veliko poškodovanih.

POŽAR V SKLADIŠČU MINSKOEKSPLOZIVNIH SREDSTEV

Po obvestilu o letalski nesreči je Kontrola zračnega prometa alarmirala gasilsko-reševalno službo na letališču v Cerkljah ob Krki. Njeni pripadniki morajo biti v treh minutah po alarmiranju na skrajnih točkah letališča, v skladu z načrtom pa zagotavljajo pripravljenost za delovanje tudi v trikilometrskem pasu okoli letališča. Vodja intervencije je po prihodu na kraj dogodka ocenil razsežnost nesreče in prek Regijskega centra za obveščanje Izpostave Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Brežice zahteval dodatno pomoč civilnih gasilcev in služb nujne medicinske pomoči. Pripadnikom gasilsko-reševalne službe letališča v Cerkljah ob Krki so se na prizorišču nesreče pridružili člani Poklicne gasilske enote Krško in prostovoljnih gasilskih društev Brežice, Skopice, Cerina, Pirošica in Cerklje ob Krki. Na kraj nesreče so prišle tudi službe nujne medicinske pomoči zdravstvenih domov iz Brežic, Krškega, Sevnice, Novega mesta, Litije in Šmarij pri Jelšah ter ekipe Rdečega križa. Za prevoz težje poškodovanih v bolnišnico v Brežicah so aktivirali vojaški helikopter AS 523 Cougar. Zaradi požara v bližnjem skladišču minskoeksplozivnih sredstev so del gasilskih in zdravstvenih enot preusmerili tja.

PRIKAZALI POSTOPKE GAŠENJA IN REŠEVANJA

Strokovna javnost si je na prikaznem delu vaje ogledala postopke gašenja in reševanja, dekontaminacijo območja nesreče, letala in oseb ter triažo, oskrbo in evakuacijo ponesrečencev. Reševalne ekipe nujne medicinske pomoči so ponesrečence z reševalnimi vozili prepeljale na nadaljnjo zdravstveno oskrbo. Težje poškodovane pa so v bolnišnico v Brežicah prepeljali pripadniki 151. helikopterske eskadrilje z vojaškim helikopterjem, opremljenim z medicinskim modulom. Poleg letališke gasilsko-reševalne službe so pri reševanju sodelovali poklicni gasilci iz Krškega in člani sosednjih prostovoljnih gasilskih društev. Na vaji, ki jo že peto leto organizira 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe, so sodelovale tudi letališke službe 107. letalske baze. Vojaška zdravstvena enota je poskrbela za oskrbo ponesrečencev, 14. inženirski bataljon pa je prikazal eksplozijo minskoeksplozivnih sredstev in uporabo dimnih učinkov. V vadbene aktivnosti sta bili vključeni še vojaška in civilna policija, ki sta skrbeli za usmerjanje in nadzor prometa v vojašnici ter zunaj nje. Dijaki zdravstvene nege iz Strokovnega izobraževalnega centra Brežice pa so na vaji v okviru praktičnega dela pouka sodelovali v vlogi ponesrečencev letalske nesreče.

Letališki gasilci so pogasili začetni požar na letalu.

DOSEŽENI VSI CILJI VAJE

Vodja vaje, podpolkovnik Janez Kraševec, je po koncu vaje ocenil, da so dosegli vse glavne cilje. V prihodnjih letih želijo vajo še izpopolniti, med drugim z izvedbo zunaj letališča, v trikilometrskem pasu okoli njega. Vajo je podpolkovnik Kraševec ocenil kot uspešno tudi zaradi velike odzivnosti enot in visoke motiviranosti sodelujočih. Pri reševanju življenj šteje vsaka sekunda, zato je pomembno, da enote med seboj sodelujejo in si pomagajo. Podpolkovnik Kraševec je poudaril tudi pomen vaje za preizkus nove gasilske opreme, ki jo je letališka gasilsko-reševalna služba dobila v zadnjem obdobju. Lani je 107. letalska baza ustanovila in certificirala šolo za usposabljanje vsega osebja na letališču, ki za opravljanje svojih nalog potrebuje ustrezna dovoljenja, tudi letaliških gasilcev in gasilcev, ki sodelujejo na helioportih. Ob koncu je vodja vaje opozoril še na potrebo po novi opremi, od makete za reševanje ob helikopterskih nesrečah do opreme za reševanje pri uporabi nevarnih snovi in dekontaminacijske postaje.

V vlogi označevalcev ponesrečencev so sodelovali dijaki zdravstvene nege iz Brežic.

Gasilci so pogasili požar na vozilu in v skladišču minskoeksplozivnih sredstev.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 398
OKTOBER 2026

7202.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM
prejmejo:
Željko KRALJ, 1962
Roman PODLESNIK, 1961
Anton PRESKAR, 1961
Janko PROSEN, 1967
Nežka ŠOLAR, 1962
Darko ŠPILJAK, 1960
Stanislav TRŠINAR, 1966
Vinko UHAN, 1959

Številka: 094-9/2026-47
Datum: 15. 9. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER

7203.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. ZLATO MEDALJO CIVILNE OBRAMBE
prejmejo:
Urška BRODNIK, 1973
Stanislav KRANJC, 1963
Igor LOGAR, 1959
Rajko NAJZER, 1954
Igor NERED, 1963
Bojan PIPENBAHER, 1962
Marko PODOBNIK, 1963

II. SREBRNO MEDALJO CIVILNE OBRAMBE
prejmejo:
Adriano BLAGONIČ, 1970
Jože ČEBULAR, 1971
Milivoj DOLŠČAK, 1957
Ana KOKALJ, 1952
Roman MASTEN, 1968
Marko OGRIZEK, 1978

III. BRONASTO MEDALJO CIVILNE OBRAMBE
prejmejo:
Jani HILČER, 1996
Anja JORDAN, 1980
Uršula MAJCEN, 1968
INŠPEKTORAT RS ZA OBRAMBO

IV. PLAKETO CIVILNE OBRAMBE
prejme:
Marija VOVK, 1962

Številka: 094-9/2026-48
Datum: 18. 9. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER

7204.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM
prejmejo:
Nataša BELOVIČ FROL, 1964
Mojca KOROŠEC, 1969
Marko PETEK, 1968
Roman ŠTANCER, 1968

Številka: 094-9/2026-49
Datum: 22. 9. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER

7205.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE
prejme:
major PASCAL PERRON-ABRAN, 1986, Kanada

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE
prejmejo:
stotnik PEKO NIKOLIĆ, 1994, Črna gora
stotnik KARIM DEBIAN, 1997, Kanada
poročnik MIROSLAV VONDRUŠKA, 1998, Češka republika
štabni vodnik BOSHKO DIMITRIJEVSKI, 1979, Severna Makedonija

III. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE V. STOPNJE
prejme:
poddesetnik EMANUEL GLEZAKOS, 2000, Kanada

Številka: 094-9/2026-50
Datum: 13. 10. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER

7206.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/2020 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. MEDALJO ZA MEDNARODNO

SODELOVANJE III. STOPNJE
prejmejo:
polkovnik FERNANDO SÁNCHEZ PÉREZ, 1972, Španija
podpolkovnik MIGUEL ÁNGEL CARNERERO VALADÉS, 1979, Španija
podpolkovnik VICTOR GABRIEL GONZÁLEZ MATEO, 1979, Španija
major JORGE MONTOYA DOMINGO, 1981, Španija
major CONSUELO GARCÍA LÓPEZ, 1973, Španija

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE
prejmejo:
stotnik JUAN ALVAREZ BAÑEZ, 1992, Španija
stotnik RAMÓN ARMADA GUILLÉN, 1999, Španija
praporščak IGNACIO RUBÉN TORRES SÁNCHEZ, 1978, Španija
višji praporščak JOSÉ CARLOS ARRABAL RUIZ, 1973, Španija

Številka: 094-9/2026-51
Datum: 13. 10. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER

7207.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MSSVT
prejme:
Sergej VOGRIN, 1977

Številka: 094-1/2026-61
Datum: 31. 8. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7208.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MSSVT
prejme:
Marko MARIĆ, 1979

Številka: 094-1/2026-70
Datum: 30. 9. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7209.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 16. CNKZP št. 094-5/2013-183 z dne 18. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 16. CENTRA ZA NADZOR IN KONTROLO ZRAČNEGA PROSTORA SV

I. SREBRNO MEDALJO 16. CNKZP
prejmeta:
Matej TOPOLOVEC, 1981
Branko KOROŠEC, 1970

II. BRONASTO MEDALJO 16. CNKZP
prejme:
Sandra MEŽIČ, 1978

III. POHVALO POVELJNIKA 16. CNKZP
prejmejo:
Iztok ŠKRABL, 1985
Tadej PERDAN, 1986
Andrej ARNUŠ, 1980
Bojan FORTE, 1979
Teja KOKOT, 1992
Miha GABROVEC, 1993
Sašo GRUJIĆ, 1980

IV. ZAHVALO POVELJNIKA 16. CNKZP
prejme:
Boštjan MIHELČIČ, 1966

Številka: 094-1/2026-46
Datum: 7. 7. 2026

Podpolkovnik
Samo MALI
POVELJNIK CENTRA

7210.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Logistične brigade št. 094-5/2013-178 z dne 12. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ LOGISTIČNE BRIGADE SV

ZLATO PLAKETO LOGBR
prejme:
Charles BENEDEJČIČ, 1969

Številka: 094-1/2026-62
Datum: 7. 7. 2026

Polkovnik
Igor VERŠNIK
POVELJNIK LOGBR

7211.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Šole za častnike št. 094-5/2013-179 z dne 13. 11. 2013 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ ŠOLE ZA ČASTNIKE

ZAHVALO POVELJNIKA ŠČ
prejme:
Špela VODNIK, 1997

Številka: 094-1/2026-63
Datum: 15. 7. 2026

Major
Milan REŽONJA
NAMESTNIK POVELJNIKA ŠČ

7212.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 8. teritorialnega polka št. 094-1/2025-42 z dne 6. 5. 2025 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 8. TERITORIALNEGA POLKA

BRONASTO PLAKETO 8. TERP
prejme:
20. LAHKI PEHOTNI BATALJON

Številka: 094-1/2026-29
Datum: 23. 7. 2026

Polkovnik
Marko HLASTEC
POVELJNIK 8. TERP

7213.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ŠPČ št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ ŠOLE ZA PODČASTNIKE SV

I. ZLATO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Jernej MAZE, 1983

II. SREBRNO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Primož TEKAVČIČ, 1991

III. BRONASTO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Luka POKLEČKI, 1992

Številka: 094-1/2026-76
Datum: 20. 8. 2026

Podpolkovnik
Peter JAZBINŠEK
NAČELNIK CENTRA IN POVELJNIK ŠPČ

7214.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih ESD št. 094-5/2013-256 z dne 13. 1. 2024 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ ENOTE ZA SPECIALNO DELOVANJE SV

ZLATO PLAKETO ESD
prejme:
Matija JAZBEC, 1977

Številka: 094-1/2026-77
Datum: 21. 8. 2026

Podpolkovnik
Marko ŽITEK
POVELJNIK ESD

7215.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih PDRIU št. 094-10/2024-17 z dne 3. 12. 2024 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ POVELJSTVA ZA DOKTRINO, RAZVOJ, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

ZLATO MEDALJO PDRIU
prejme:
Boštjan BAŠ, 1974

Številka: 094-1/2026-68
Datum: 27. 8. 2026

Polkovnica
Alenka PETEK
NAMESTNICA POVELJNIKA PDRIU

7216.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih PDRIU št. 094-10/2024-17 z dne 3. 12. 2024 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ POVELJSTVA ZA DOKTRINO, RAZVOJ, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

BRONASTO MEDALJO PDRIU
prejmeta:
Dušan UTROŠA, 1975
Boštjan STRAMŠAK, 1974

Številka: 094-1/2026-74
Datum: 27. 8. 2026

Brigadir
Boštjan BAŠ
POVELJNIK PDRIU

7217.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24), Ukaza o priznanjih Šole za podčastnike (CVŠ, št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013) in Ukaza o dopolnitvi Ukaza o priznanjih Šole za podčastnike (CVŠ, št. 094-4/2015-421 z dne 24. 6. 2015) izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ ŠOLE ZA PODČASTNIKE

ZLATO MEDALJO ŠPČ
prejme:
Peter JAZBINŠEK, 1976

Številka: 094-1/2026-72
Datum: 27. 8. 2026

Major
Zoran LESKOVŠEK
NAMESTNIK POVELJNIKA PDRIU

7218.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136.

člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Centra za doktrino in razvoj št. 094-7/2026-18 z dne 3. 6. 2026 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ CENTRA ZA DOKTRINO IN RAZVOJ

I. BRONASTO MEDALJO CDR
prejmejo:
Gregor POTOČNIK, 1976,
Aleš KESIČ, 1977
Matej PRAZNIK, 1971
Tomaž RADOŠEVIČ, 1966
Ivan KUMAR, 1977
Uroš TRINKO, 1970
Aleš ZELENKO, 1974

II. BRONASTO PLAKETO CDR
prejmejo:
ZAVOD ARTOPOLIS
Pavel VUK, 1969
Mitja TOPALOVIČ ČAPELNIK, 1985
Marjana SADEK, 1966

Številka: 094-1/2026-64
Datum: 1. 9. 2026

Polkovnik
Jure HIMELRAJH
POVELJNIK CDR

7219.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Vojaške zdravstvene enote št. 094-8/2026-228 z dne 15. 4. 2026 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ VOJAŠKE ZDRAVSTVENE ENOTE SV

I. BRONASTO PLAKETO VZE
prejme:
20. LAHKI PEHOTNI BATALJON

II. ZLATO MEDALJO VZE
prejmeta:
Damjan REMŠKAR, 1981
Zlatko KVRŽIĆ, 1978

III. SREBRNO MEDALJO VZE
prejmeta:
Jernej KOŠAK, 1986
Christian MAROT, 1973

IV. BRONASTO MEDALJO VZE
prejmeta:
Metka KRIŽIČ, 1987
David HOČEVAR, 1990

V. POHVALO POVELJNIKA VZE
prejmejo:
Iztok ŠKOF, 1976
Darko KOLMANIČ, 1964
Tjaša ŠTADLER, 1994
Klemen KURET, 1997
Boštjan ŽAJDELA, 1980
Maiki ŠILAK, 2000
Gregor KOCJAN, 1973
Robert MIKOLIČ, 1973
Maja JORDAN, 1983
Maja KOMLJEN, 1981
Alen ODERLAP, 1987

Številka: 094-1/2026-73
Datum: 1. 9. 2026

Polkovnik
Uroš BRENČIČ
POVELJNIK VZE

7220.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Vojaške zdravstvene enote št. 094-2/2026-388 z dne 10. 8. 2026 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ VOJAŠKE ZDRAVSTVENE ENOTE SV

ZLATO MEDALJO VZE
prejme:
Andrej TAJNIK, 1992

Številka: 094-1/2026-80
Datum: 3. 9. 2026

Polkovnik
Uroš BRENČIČ
POVELJNIK VZE

7221.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Gardne enote Slovenske vojske št. 094-6/2024-28 z dne 4. 3. 2024 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GARDNE ENOTE SV

ZAHVALO POVELJNIKA GARDE
prejme:
Luka Filip GAJDUROVIĆ, 2005

Številka: 094-1/2026-79
Datum: 7. 9. 2026

Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK GARDNE ENOTE

7222.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 75. teritorialnega polka št. 094-1/2025-40 z dne 5. 5. 2025 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 75. TERITORIALNEGA POLKA

I. BRONASTO MEDALJO
75. TERP
prejmeta:
Zvonko HEBAR, 1979
Smiljan FUJS, 1976

II. BRONASTO PLAKETO
75. TERP
prejmejo:
MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA
Branko PODBREŽNIK, 1963
Anton KERIN, 1969

III. POHVALO POVELJNIKA
75. TERP
prejmejo:
Peter HORVAT, 1981
Iztok KOSTANJEVEC, 1969
Igor SENČAR, 1977

Številka: 094-1/2026-65
Datum: 10. 9. 2026

Podpolkovnik
Dušan LAZAR
POVELJNIK 75. TERP

SKUPNO URJENJE Z ZAVEZNIKI

BESEDILO Slovenska vojska
FOTO MLF

Na Osrednjem vadišču Slovenske vojske Postojna, na območju Vojašnice Stanislava Požarja v Pivki ter na streliščih Bač in Mlake pri Vipavi od 28. oktobra do 14. novembra potekata letošnji mednarodni vojaški vaji Zvita podlasica (angl. Clever Ferret) in Sokol. Na njiju sodeluje okoli 750 pripadnic in pripadnikov oboroženih sil Slovenije, Italije, Madžarske in Albanije. Vaji sta namenjeni preverjanju pripravljenosti enot za delovanje na vzhodnem krilu zavezništva ter krepitvi interoperabilnosti med zavezniškimi in partnerskimi vojskami.

Vaja Sokol je del niza vaj Preskok in je namenjena nadaljnjemu razvoju zmogljivosti 10. izvidniškega bataljona Slovenske vojske. Osrednji del vaje obsega preverjanje pripravljenosti izvidniške čete in ugotavljanje pripravljenosti za doseganje končnih operativnih zmogljivosti. Četa predstavlja glavnino slovenskega kontingenta za delovanje v Natovih prednjih kopenskih silah na Slovaškem.
Hkrati v Sloveniji poteka tudi vaja Zvita podlasica, vaja večnacionalnih sil kopenske vojske (angl. Multinational Land Force – MLF), v katerih sodelujejo Slovenija, Italija, Madžarska in pridružene članice. Po več letih se znova izvaja kot taktična vaja z bojnim streljanjem. Italijanska vojska bo na njej preverila pripravljenost svoje pehotne čete za delovanje v okviru prednjih kopenskih sil na Madžarskem. Sodelujoče enote se usposabljajo v zahtevnih in realističnih razmerah, pri čemer bodo poudarjeni izvidovanje, varnostno delovanje, ofenzivne in defenzivne naloge, skupno poveljevanje ter logistična podpora. Obe vaji sta pomemben del letošnjega niza vojaških vaj Preskok ter neposredno prispevata h krepitvi operativne pripravljenosti Slovenske vojske in povezovanju z zavezniškimi silami.
Ob začetku obeh vaj je 3. novembra v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni potekala slovesnost, s katero so zaznamovali začetek intenzivnega obdobja skupnega urjenja. Pred postrojem sodelujočih pripadnikov in pripadnic je poveljnik 1. brigade Slovenske vojske in direktor vaje, polkovnik Miha Rijavec, pripadnikom podelil uradne našitke vaje. V svojem nagovoru pred postrojem je poudaril pomen mednarodnega sodelovanja, medsebojnega zaupanja in skupne pripravljenosti za spoprijemanje s sodobnimi varnostnimi izzivi. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki lokalne skupnosti in Uprave za obrambo Postojna, ki so se na delovnem sestanku z vodstvom vaje seznanili s potekom vadbenih dejavnosti in pomenom vaj za lokalno okolje ter širši prostor.
Skupno usposabljanje in preverjanje zmogljivosti na vajah v večnacionalnem okolju krepita pripravljenost za učinkovito odzivanje na sodobne varnostne izzive ter prispevata k zagotavljanju varnosti Slovenije in kolektivne obrambe v zavezništvu.

Postroj pripadnikov zavezniških vojsk ob začetku vaje Zvita podlasica

Sodelujoče je obiskal direktor vaje, polkovnik Miha Rijavec.

DIVAŠKA PREIZKUŠNJA NA TIRIH SPOMINA

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Bruno Toič

Železniška postaja Divača. Potniški vlak je trčil v tovorno kompozicijo, v kateri je bila cisterna z nevarno snovjo. Grozila je eksplozija, iz vagonov so se slišali kriki poškodovanih. Okoli dvesto pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč se je dela lotilo brez občutka groze, saj je šlo le za regijsko vajo Železniška nesreča 2026. Toda v zraku je bil ves čas prisoten spomin na 14. julij 1984.

Reševalne službe so iz vlakovne kompozicije evakuirale poškodovane potnike.

Takrat je na tretji tir divaške postaje, kjer je stal potniški vlak iz Beograda na poti v Pulj, pridrvel tovorni vlak. V najhujši železniški nesreči v zgodovini Slovenije je umrlo 31 ljudi, 34 pa jih je bilo poškodovanih. Črna sobota se je globoko zarezala v zgodovino kraja in spomin ljudi, ki so prihiteli na pomoč. »Leta 1984 sem bil vajenec, v delavnicah postaje v Divači sem opravljal pripravništvo. Po nesreči smo čistili vagone in v njih našli marsikaj,« se je tragedije skoraj nerad spomnil Branko Mevlja. V soboto, 10. oktobra, je znova stal na divaških tirih, tokrat v uniformi Prostovoljnega gasilskega društva Lokev. Z gasilskimi kolegi je poškodovane potnike prenašal na območje za oskrbo, kjer je zanje poskrbelo medicinsko osebje.

DRAGOCENO PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

Prizorišče je bilo razdeljeno na območja za oskrbo poškodovanih. V zelenem šotoru so oskrbeli lažje poškodbe, v rumenem so skrbeli za resneje poškodovane, v rdečem pa so se borili za življenja. Četrta oznaka je bila črna. Po scenariju sta umrla dva potnika, ki sta ju predstavljali lutki, ob koncu vaje zveriženi na robu prizorišča. Črno oznako na triažnem kartonu je dobil tudi Rene Mahnič, dijak srednje zdravstvene šole iz Postojne in eden izmed prostovoljcev, ki so zaigrali žrtve nesreče. »Bil sem pacient v kritičnem stanju, dihal sem samo še z enim pljučnim krilom, zmanjkovalo mi je kisika. Morali bi me takoj oskrbeti, vendar so malo zatajili,« je opisal svojo izkušnjo. Prepričan je, da reševalci vedo, kaj delajo, vendar je nekatere simptome pri simuliranih poškodbah težje prepoznati. »V resničnih razmerah bi verjetno prej opazili, kako hude težave z dihanjem ima pacient, in se odzvali drugače,« je še dejal. Emilija Donev, ki je po scenariju vaje utrpela močan udarec v trebuh, je pohvalila delo reševalcev. »Glede na ves kaos so bili odlični. Hvala bogu, da je bila le vaja. Ne vem, ali bi vse to prenesla v resničnem življenju.« Njena sošolka Nika Ujčič je na drugi strani šotora ležala pokrita z odejo, ki naj bi zakrivala zlomljeni golenici. »Vse se je začelo kar naenkrat, obrneš glavo in nekdo stoji ob strani, nekdo stopa čez tebe, ves čas je akcija,« je opisala dogajanje v potniškem vagonu. Obe sta vajo doživeli tudi kot dragoceno praktično izobraževanje. Nekateri prostovoljci so svojo vlogo vzeli tako resno, da so se ob glasnem stokanju starejšega »ponesrečenca« v rdečem šotoru začeli nemirno prestopati celo opazovalci.

POMEN USKLAJENOSTI

Poklicnim reševalcem so pomagale prostovoljne ekipe Rdečega križa in Civilne zaščite. Po besedah Tomaža Novaka, vodje sežanske ekipe Rdečega križa, je preizkus pripravljenosti pokazal, da lahko še izboljšajo organizacijo nalog in sodelovanje pri pomoči poškodovanih. Njegov namestnik Denis Marion je ocenil, da bi se reševalci ob resnični nesreči morda odzivali nekoliko drugače in bi pri oskrbi najhuje poškodovanih ravnali bolj spontano. Oba sta poudarila, da so take vaje nepogrešljive za spoznavanje drugih ekip, vzpostavljanje komunikacije in urjenje sodelovanja. »Vidimo, kje smo v sistemu, kako se odzivamo,« sta pojasnila, zakaj si želita še več podobnih preizkusov. Vodenje tako zahtevne intervencije zahteva usklajevanje tehničnega reševanja, triaže in oskrbe poškodovanih ter ukrepov ob nevarnosti eksplozije. Nad vagoni so brneli brezpilotni zrakoplovi Državne enote za hitre intervencije pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Z vgrajenimi kamerami so iz zraka spremljali reševanje in pomagali ohranjati pregled nad prizoriščem. Vodja ekipe za sisteme brezpilotnih zrakoplovov Boštjan Vidmar je posebej opozoril na pomen usklajevanja z drugimi udeleženci intervencije. Ko se prizorišču približujejo helikopterji, morajo upravljavci brezpilotnih zrakoplovov pravočasno poskrbeti za varno ločitev zračnega prometa oziroma brezpilotne zrakoplove prizemljiti.

KRAŠKE LUKNJE

Regijski poveljnik Civilne zaščite za Primorsko-notranjsko in vodja vaje Sandi Curk je eden izmed tistih, ki nesrečo iz leta 1984 še vedno nosijo v spominu. »Kot zaposleni na sekretariatu za ljudsko obrambo sem bil med prvimi, ki so prišli na prizorišče. To je prizor, ki ga ne morem izbrisati. Vendar takratno reševanje ni primerljivo z današnjim. Leta 1984 smo se z golimi rokami prebijali do ponesrečencev, danes pa imamo veliko tehnične pomoči in znanja,« je primerjal napredek v nekaj desetletjih. Nekaj pa se po njegovih besedah ni spremenilo: »Srčnost reševalcev, ljudi in občanov.« Curk je ponosen na lokalne reševalce, ki po njegovem mnenju spadajo med najboljše v državi. Prav zaradi njihovih izkušenj in znanja je bilo območje Divače primerno za tako zahtevno vajo. Kras in njegova okolica namreč reševalcem ne prizanašata z izzivi. Le dva dni pred vajo v Divači so sodelovali na regijskem usposabljanju, takoj po njegovem koncu pa je občino Komen prizadelo silovito neurje. Reševalci so morali znova na teren. »Hvala bogu, da je Krasu dal tudi luknje. Če bi toliko dežja padlo v Ljubljani, danes ne bi bili tukaj, saj bi še vedno reševali prestolnico,« je bil šegav vodja vaje. Vendar se za šalo skriva resno sporočilo. Niti najboljša oprema ne pomaga veliko, če reševalci ne znajo sodelovati. Prav usklajenost različnih ekip je namreč najpomembnejša, ko se razmere nepričakovano zapletejo.

Gasilske enote so se prve prebile do ponesrečenih v potniških vagonih.

MLADA MOČ

Med približno dvesto pripadniki sil za zaščito, reševanje in pomoč, ki so sodelovali na vaji v Divači, je bilo veliko mladih. Curk je večkrat ponosno opozoril nanje, saj v mladih generacijah vidi zagotovilo, da bodo reševalne službe tudi v prihodnosti kos zahtevnim nalogam. »To je največji up države, da se mlade generacije spoprimejo s takimi trenutki in se pripravijo nanje. S podobnimi vajami pridobimo kader in nov potencial mladih ljudi.« Vajo je organizirala postojnska izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju s Slovenskimi železnicami, divaško občino, Zdravstvenim domom Sežana, Rdečim križem Slovenije, gasilci iz obalno-kraške in notranjske gasilske regije, policisti ter drugimi službami zaščite, reševanja in pomoči. Sodelovale so tudi regijske ekipe nujne medicinske pomoči, enote za hitre intervencije in ekipe za psihološko pomoč Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Sodelujoči niso preverjali le pripravljenosti posameznih ekip, temveč tudi njihovo medsebojno usklajevanje in sposobnost skupnega ukrepanja. Enako pomembno je bilo prepoznavanje pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti pred resničnimi intervencijami. »Tako bomo v resničnih okoliščinah še bolje pripravljeni. Vse, kar se je izkazalo kot nepravilno, nas bogati,« je poudaril Sandi Curk. Zahvalil se je tudi ministru za obrambo mag. Valentinu Hajdinjaku za razumevanje pomena zaščite in reševanja. Vlada je namreč povečala sredstva za nakup opreme in usposabljanje pripadnikov različnih enot Civilne zaščite. Na pomen prenosa znanja in izkušenj je opozoril tudi poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije in vršilec dolžnosti generalnega direktorja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Srečko

Ekipe prve pomoči so v šotorih oskrbele težje poškodovane.

Vajo si je v družbi poveljnika CZ in vodje vaje ogledala tudi državna sekretarka MO dr. Vida Čadonič Špelič.

Intervencija je zahtevala usklajevanje delovanja vseh reševalnih sestavov.

Šestan. Izkušnje starejših reševalcev in sodobna tehnologija bodo mlajšim generacijam pomagale, da bodo tudi v prihodnosti uspešno posredovale ob naravnih in drugih nesrečah. Udeležence je ob koncu vaje pozdravila državna sekretarka na Ministrstvu za obrambo dr. Vida Čadonič Špelič, pristojna tudi za področje zaščite in reševanja. Poudarila je, da smo lahko ponosni na res vrhunsko organiziran sistem civilne zaščite. Sama je vanj vključena že od otroštva, še vedno pa opravlja naloge namestnice poveljnika Civilne zaščite Mestne občine Novo mesto. Tudi državna sekretarka je poudarila pomen rednih vaj in zagotovila, da bodo na ministrstvu njihovo delo podpirali moralno in finančno, da bodo lahko nenehno izboljševali svoje delovanje in sledili novostim. Vaja v Divači se je končala z utrujenimi obrazi reševalcev nad krožniki v šolski jedilnici. Za njimi je bil zahteven preizkus, ki je potrdil, da ob sodobni opremi največ štejejo usposobljenost, sodelovanje in pripravljenost za učenje iz napak. Pomen vaje v Divači je istega jutra ponazorila nesreča tovornega vlaka na drugi strani meje. Medtem ko so se v Sloveniji le urili, je nad Reko strojevodja sporočil, da so vlaku odpovedale zavore in da ga ne more ustaviti. Kompozicija je iztirila, enajst vagonov z žitom je zgrmelo v prepad, na železniški postaji Meja so ostali le lokomotiva in dva vagona. V nesreči na srečo ni bil nihče poškodovan, nastala pa je velika gmotna škoda.

DOLŽNOST IN IZZIV ZA NOVE VOJAŠKE OBVEZNIKE

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Zvone Vrankar

Fantje, rojeni 2008, letos ne postajajo le polnoletni, temveč tudi vojaški obvezniki. Uprave za obrambo vsako novo generacijo seznanijo z vojaško dolžnostjo. Ljubljanska uprava je tako letos v sodelovanju s 1. brigado v petek, 9. oktobra, v Vojašnici Edvarda Peperka pripravila razgiban program v okviru dneva odprtih vrat. S prepletom glasbe, prikazov vojaških veščin in opreme ter osebnih zgodb pripadnikov Slovenske vojske so mladim približali vojaški poklic in življenje v uniformi.

»Danes ste vi srce tega dogodka – morda bo današnji dan za koga pomenil tudi začetek nove poti,« je dijake več srednjih šol z območja ljubljanske regije nagovoril poročnik Klemen Lenart Pucihar, ki je usmerjal dogajanje na odru. Za sproščeno vzdušje je skrbela vojaška glasbena skupina Naboj. Resnejši ton pa je dogodku dalo sporočilo, da je vstop v svet zrelih državljanov trenutek, ko se njihova vloga v družbi spremeni, saj kot vojaški obvezniki prevzemajo tudi ustavno dolžnost obrambe domovine. Vodja Uprave za obrambo Ljubljana Polona Kosmač je nagovorila številne dijakinje, ki so se sošolcem pridružile na obisku vojašnice. Spomnila jih je, da lahko tudi ženske prostovoljno sodelujejo pri obrambi države.

PREDSTAVITEV KARIERNIH POTI VOJAKA, PODČASTNIKA IN ČASTNIKA

»Svojo pot sem začela tam, kjer se kujejo prvi vojaški koraki, na usposabljanju v Vipavi. V tedanjem 132. gorskem polku sem najlepše slovenske vrhove osvajala na poseben, vojaški način. S ponosom sem si nadela rdečo baretko 10. izvidniškega bataljona. Moj zadnji izziv je bilo inštruktorsko delo v Vipavi, o katerem sem sanjala že med usposabljanjem,« je desetnica Saška Rogan opisala vojaško kariero, ki jo je popeljala tudi na dve mednarodni misiji. Danes skrbi za povezovanje s civilnim prebivalstvom in predstavlja poklic vojaka v Slovenski vojski: »To ni le poklic, temveč poslanstvo. Daje ti moč, občutek pripadnosti in odgovornosti, prav tako te nauči, kako krmariti skozi življenje.«
Naloge podčastnikov je mladim predstavil enotovni podčastnik 10. izvidniškega bataljona, praporščak Jernej Modic. »Najpomembnejše je, da so s svojo držo, strokovnostjo in vedenjem zgled vsem pripadnikom v enoti. Pot je dolga ter zahteva veliko znanja in izkušenj,« je pojasnil. Sam je vojaško službo začel pri 19 letih, željan adrenalina, akcije in športa. Zahtevna usposabljanja so ga naučila premagovati strahove in presegati svoje meje. »Prišle so misije, na katerih sem spoznaval svet, prišli so ljudje, ki so postali moja druga družina.« Poudaril je, da moč vojske ni v orožju in opremi, temveč v ljudeh, ki jih skupne vrednote oblikujejo v močnejše in boljše posameznike.
O pomenu vrednot in voditeljstva je spregovoril poročnik Pucihar. Častnike je predstavil kot voditelje, predane svojim načelom in ljudem. Znati morajo prisluhniti pripadnikom, jim pomagati in jih razumeti ter skupaj z njimi uresničevati svojo vizijo v službi domovine.

Desetnica Rogan, praporščak Modic in poročnik Pucihar so mladim predstavili kariero vojaka, podčastnika in častnika.

PRIKAZ VOJAŠKE OPREME

Vzporednice med vojaškim poklicem in vrhunskim športom je mladim predstavil vrhunski kajakaš na divjih vodah in dolgoletni pripadnik Športne enote Slovenske vojske Peter Kauzer. Vojska mu je omogočila, da se je posvetil športu, postal evropski in svetovni prvak ter na olimpijskih igrah v Riu de Janeiru osvojil srebrno medaljo. »Spoznal sem, da vojaško službo in šport povezujejo skupne vrednote – vztrajnost, disciplina, pogum, medsebojno spoštovanje. Najpomembnejše pa je, da vsi čutimo ponos in ljubezen do svoje države,« je pojasnil, kaj povezuje obe področji.
Obisk dijakov je nekoliko pokvarilo kislo jesensko vreme, vendar so se kljub temu z zanimanjem zbrali okoli razstavljene vojaške opreme. Pohvalili so tudi živahno predstavitev zaposlitvenih možnosti v Slovenski vojski in življenjskih poti posameznikov skoznjo ter seveda energijo skupine Naboj. Do vojaškega poklica so ostali nekoliko zadržani. »Prinaša veliko dobrih stvari in zelo ga spoštujem, vendar ga ne bi opravljal,« je dejal srednješolec Tilen Robnik. Podobno je razmišljal dijak Karlo Levičnik Đurić: »Patriotizem, ki ga kažejo, se mi zdi lepa človeška vrlina. Vendar ga vsak pokaže na svoj način. Seveda pa sem pripravljen opraviti svojo dolžnost, če bom vpoklican.«

Vojaški obvezniki so si z zanimanjem ogledali razstavljeno vojaško opremo.

Pripadniki Slovenske vojske so izvedli dinamični prikaz.

EVROPEIZACIJA NATA IN KREPITEV NJEGOVEGA EVROPSKEGA STEBRA

BESEDILO mag. Igor Vah, Sektor za evroatlantske integracije, DOP
FOTO Bruno Toič

Zaradi sprememb v svetovnem varnostnem in strateškem okolju si evropske države vse bolj prizadevajo prevzeti večjo odgovornost za evropsko varnost in obrambo. Po vrhu Nata v Haagu leta 2025, na katerem so se zaveznice zavezale, da bodo do leta 2035 povečale obrambne in z obrambo povezane izdatke na pet odstotkov bruto domačega proizvoda, postaja evropeizacija Nata vse pomembnejša. Pri tem ne gre le za povečanje obrambnih izdatkov, temveč za širši proces, v katerem bi evropske zaveznice prevzele večjo odgovornost za konvencionalno obrambo Evrope, razvile potrebne vojaške zmogljivosti ter okrepile svojo vlogo v Natovih poveljniških strukturah in organih odločanja.

Ta proces spodbujajo dolgoročna preusmeritev strateške pozornosti Združenih držav Amerike na Kitajsko in indopacifiško regijo ter spremembe v transatlantskih odnosih. Zaupanje evropskih zaveznic v dolgoročno zanesljivost ameriških varnostnih zavez so dodatno omajale politične in varnostne krize, med drugim v povezavi z Grenlandijo na začetku leta 2026. V prihodnosti lahko zato pričakujemo vse večje pritiske na postopno povečevanje evropske odgovornosti za konvencionalno obrambo Evrope. To pa ne pomeni nujno hitrega ali popolnega umika ameriških sil. Verjetnejša je postopna prerazporeditev nalog in zmogljivosti, pri čemer bodo evropske zaveznice prevzemale naloge, ki jih lahko učinkovito opravljajo same, Združene države Amerike pa bodo še naprej zagotavljale ključne strateške zmogljivosti, zlasti jedrsko odvračanje ter nekatere visokotehnološke in strateške podporne zmogljivosti. V okviru koncepta Nato 3.0 so Združene države Amerike predstavile vizijo konvencionalne obrambe Evrope, ki bi jo večinoma vodile evropske zaveznice. Bistvo koncepta je drugačna delitev odgovornosti: evropske zaveznice bi prevzele glavno odgovornost za konvencionalno obrambo evropskega prostora, Združene države Amerike pa bi ohranile pomembno vlogo pri jedrskem odvračanju in strateških zmogljivostih ter hkrati več pozornosti namenile indopacifiški regiji. Koncept torej ne pomeni nujno oslabitve Nata, temveč predvsem drugačno razporeditev odgovornosti znotraj zavezništva. V nadaljevanju so predstavljeni glavni izzivi evropeizacije Nata ter prednosti in značilnosti močnejšega evropskega stebra znotraj zavezništva. Ob tem se postavljajo tri osrednja vprašanja: kako uskladiti interese evropskih zaveznic znotraj transatlantskega okvira, katere vojaške in strateške zmogljivosti mora Evropa razviti ter s katerimi institucionalnimi in operativnimi izzivi se bo spoprijemala pri njihovem zagotavljanju.

Slovenija krepi obrambno industrijsko in tehnološko bazo v tesni povezavi s strateškimi usmeritvami Evropske unije.

EVROPEIZACIJA NATA IN EVROPSKI STEBER

Evropeizacija Nata je širši politični in vojaški proces, v katerem evropske članice Nata prevzemajo večjo odgovornost za varnost in obrambo Evrope. Vključuje povečanje obrambnih izdatkov, razvoj vojaških zmogljivosti, večjo zastopanost evropskega osebja v Natovih poveljniških strukturah, krepitev evropske obrambne industrije ter večjo sposobnost evropskih zaveznic za samostojno načrtovanje in izvajanje konvencionalnih obrambnih operacij. S tem je povezan pojem prenosa bremen (angl. burden-shifting), ki ima ožji pomen in poudarja predvsem prenos konkretnih obrambnih nalog in zmogljivosti z Združenih držav Amerike na evropske zaveznice. Zato pojmov evropeizacija Nata in prenos bremen ne moremo uporabljati kot sopomenki. Evropski steber Nata lahko razumemo kot institucionalno, vojaško in industrijsko sposobnost evropskih zaveznic, da znotraj Nata zagotavljajo pomemben del konvencionalne obrambe Evrope, po potrebi tudi samostojneje. Njegov cilj ni nadomestiti transatlantske povezave, temveč omogočiti bolj uravnoteženo porazdelitev odgovornosti in povečati odpornost zavezništva. Evropski steber bi tako lahko prispeval k obvladovanju dveh dolgoročnih izzivov: morebitnega zmanjšanja ameriškega konvencionalnega vojaškega prispevka k obrambi Evrope ter potrebe po razvoju evropskih zmogljivosti za odvračanje Rusije in obrambo pred njo. Vendar krepitev evropskega stebra Nata prinaša tudi številne izzive. Evropske države so si že večkrat prizadevale okrepiti evropsko obrambno identiteto, vendar so jih omejevali različni nacionalni interesi, pomanjkanje skupnih zmogljivosti ter dilema glede razmerja med evropsko obrambno avtonomijo in transatlantskim zavezništvom.

INSTITUCIONALNE SPREMEMBE IN PRENOS ODGOVORNOSTI

Združene države Amerike si prizadevajo za prehod na model, v katerem bi evropske zaveznice prevzele večjo odgovornost za konvencionalno

Usposabljanje pripadnikov Slovenske vojske za bojno skupino Evropske unije

obrambo Evrope. Pregled ameriške vojaške prisotnosti in razporeditve sil v Evropi bo zato pomembno vplival na prihodnjo sestavo ameriških in evropskih zmogljivosti. Pri tem je treba poudariti, da morebitno zmanjšanje ameriške konvencionalne prisotnosti ne pomeni nujno dokončnega umika ameriških sil iz Evrope. V javnosti so se pojavili različni predlogi za zmanjšanje ameriških zmogljivosti, med drugim števila bojnih letal in letal za oskrbovanje z gorivom v zraku ter obsega izvidniških zmogljivosti in dela pomorskih sil. Ti predlogi so za zdaj predmet preučevanja in načrtovanja, zato jih ni smiselno predstavljati kot že sprejete odločitve. Evropske zaveznice so medtem že prevzele večjo odgovornost za posamezne sestavine Natove obrambne drže. Povečuje se tudi zastopanost evropskega osebja v Natovih poveljniških strukturah. Cilj ni vzpostavitev ločene evropske vojaške strukture zunaj Nata, temveč krepitev evropskega dela znotraj obstoječega integriranega Natovega sistema. Združene države Amerike so evropski varnosti tradicionalno zagotavljale številne ključne strateške podporne

Med prednostnimi področji so tudi sistemi brezpilotnih zrakoplovov.

zmogljivosti, med drugim obveščevalne, nadzorne in izvidniške zmogljivosti, oskrbovanje z gorivom v zraku, strateški zračni transport, zmogljivosti za delovanje na velike razdalje ter pomemben del pomorskih in vesoljskih zmogljivosti. Evropa teh zmogljivosti v bližnji prihodnosti ne more popolnoma nadomestiti. Evropeizacija Nata zato ne pomeni preprostega nadomeščanja ameriških zmogljivosti z evropskimi, temveč postopno krepitev evropskih zmogljivosti in zmanjševanje odvisnosti od ameriških strateških podpornih zmogljivosti.

VLOGA EVROPSKE UNIJE IN NJENIH OBRAMBNIH POBUD

Evropska unija je v zadnjih letih na obrambnem področju dosegla pomemben napredek. Povečuje obrambne naložbe, krepi evropsko obrambno industrijsko in tehnološko bazo ter spodbuja skupne nabave. Med prednostnimi področji so zračna in raketna obramba, sistemi brezpilotnih zrakoplovov in zmogljivosti za delovanje proti njim, zaščita vzhodnega krila, vesoljske in kibernetske zmogljivosti, vojaška mobilnost ter druge strateške podporne zmogljivosti. Načrt za ponovno oborožitev Evrope oziroma pripravljenost do leta 2030 (angl. ReArm Europe/Readiness 2030) vključuje več pomembnih finančnih instrumentov, med drugim Instrument za varnostne ukrepe za Evropo (angl. Security Action for Europe), Program za evropsko obrambno industrijo (angl. European Defence Industry Programme), Evropski obrambni sklad (angl. European Defence Fund) in Instrument za krepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (angl. European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act). Njihov namen je okrepiti obrambne naložbe, spodbujati skupne nabave, povečati proizvodne zmogljivosti evropske obrambne industrije ter odpraviti pomanjkljivosti v vojaških zmogljivostih. Instrument za varnostne ukrepe za Evropo na primer državam članicam zagotavlja do 150 milijard evrov posojil za obrambne naložbe. Evropska unija je poleg tega opredelila več prednostnih projektov, med drugim Evropski zračni ščit, Evropsko vesoljsko obrambno pobudo, Evropsko pobudo za obrambo pred brezpilotnimi sistemi ter pobude za nadzor vzhodnega krila. Pri tem je pomembno zagotoviti, da so evropske zmogljivosti združljive z Natovimi sistemi in usklajene z njegovim obrambnim načrtovanjem. Te pobude lahko prispevajo h krepitvi evropskega stebra Nata in evropske strateške avtonomije. Njihov učinek pa bo odvisen predvsem od njihovega izvajanja. Osrednji izziv je politične zaveze in finančne instrumente spremeniti v dejanske, vzdržne in operativno uporabne zmogljivosti. Strateške avtonomije Evrope in krepitve evropskega stebra Nata zato ni treba razumeti kot nasprotujočih si ciljev, temveč kot dva procesa, ki se lahko medsebojno dopolnjujeta. Močnejša evropska obramba lahko okrepi Nato, če evropske zmogljivosti ostanejo interoperabilne z njegovimi sistemi in združljive s skupnim obrambnim načrtovanjem. V razpravi o evropski obrambi se vse pogosteje pojavlja ideja o Evropskem varnostnem svetu (angl. European Security Council). Vendar je pri tem nujna previdnost, saj njegova sestava, pristojnosti in razmerje do Evropske unije in Nata še niso dokončno opredeljeni. Evropska komisija je septembra 2026 napovedala pripravo predlogov za vzpostavitev takšnega sveta. Predlog naj bi predvideval tudi sodelovanje evropskih partnerjev zunaj Evropske unije, med drugim Združenega kraljestva, Kanade, Norveške in Ukrajine. Zato Evropskega varnostnega sveta za zdaj ni mogoče obravnavati kot že vzpostavljenega organa, ki bi sprejemal zavezujoče odločitve o evropski obrambi.

POGLED V PRIHODNOST IN STRATEŠKA TVEGANJA

Pri nadaljnjem razvoju evropskega stebra Nata bo treba upoštevati več tveganj. Zmanjševanje ameriškega konvencionalnega prispevka bi lahko povzročilo pomanjkljivosti v vojaških zmogljivostih, če evropske zaveznice ne bi pravočasno razvile ustreznih nadomestnih zmogljivosti. Odvisnost od ameriških strateških podpornih zmogljivosti bo ostala velika, zlasti pri obveščevalnem nadzoru, oskrbovanju z gorivom v zraku, strateškem transportu, vesoljskih sistemih in delovanju na velike razdalje. Poseben izziv je jedrsko odvračanje. Evropski steber bo moral vzpostaviti ustrezno razmerje med evropskimi konvencionalnimi zmogljivostmi in ameriškim jedrskim jamstvom ter opredeliti vlogo francoskega in britanskega jedrskega odvračanja. Različna stališča evropskih držav do Združenih držav Amerike, Rusije, Kitajske, obrambnih izdatkov in evropske obrambne industrije lahko otežijo oblikovanje enotne strategije. Razdrobljenost obrambnih nabav lahko zmanjša učinek povečanih obrambnih izdatkov, saj več denarja samo po sebi še ne zagotavlja večje vojaške sposobnosti. Konkurenca med evropskimi državami na področju obrambne industrije lahko povzroči podvajanje programov in dajanje prednosti nacionalnim industrijskim interesom pred učinkovitim izvajanjem skupnih projektov. Evropske članice Nata bi morale zato pospešiti razvoj vojaških zmogljivosti, skupne nabave in standardizacijo ter učinkovito izkoristiti finančne mehanizme Evropske unije. Posebno pozornost bi morale nameniti razvoju tistih strateških podpornih zmogljivosti, pri katerih so najbolj odvisne od Združenih držav Amerike. Zgodovinski zgled obrambnega sodelovanja v okviru Nata je skupina Eurogroup, neformalna skupina evropskih članic zavezništva, ki je v sedemdesetih letih 20. stoletja spodbujala tesnejše obrambno sodelovanje in usklajevanje prizadevanj evropskih zaveznic. Nato je takrat poudarjal njen prispevek h krepitvi evropskega deleža odgovornosti za skupno obrambo. Leta 2026 se pojavljajo tudi nove neformalne oblike sodelovanja. Med njimi je skupina Bergen Group, v kateri sodelujejo Združene države Amerike in nekatere evropske zaveznice: Nemčija, Poljska, Švedska, Nizozemska, Finska in Norveška. Skupina ni formalna struktura Nata, temveč predvsem politični in strateški forum za razpravo o prihodnji delitvi obrambnih odgovornosti. Njena posebnost je, da Washington z manjšim številom evropskih zaveznic preizkuša zamisli o prihodnji konvencionalni obrambi pod evropskim vodstvom. Poleg tega se krepijo regionalne obrambne skupine, na primer nordijsko sodelovanje in različne oblike sodelovanja med državami vzhodnega krila. Takšne pobude lahko pospešijo razvoj zmogljivosti, prilagojenih regionalnim potrebam, vendar hkrati povečujejo zapletenost evropske varnostne arhitekture. Evropska obrambna arhitektura se zato vse bolj oblikuje kot večplasten sistem, v katerem se prepletajo Nato, Evropska unija, regionalne obrambne skupine, koalicije pripravljenih držav in neformalne politične skupine. Osrednje vprašanje prihodnosti bo, ali se bodo te oblike sodelovanja medsebojno dopolnjevale ali pa bodo povzročile dodatno institucionalno in politično razdrobljenost.

EVROPA MORA PREVZETI VEČJO ODGOVORNOST ZA SVOJO VARNOST

Cilj evropeizacije Nata in krepitve evropskega stebra znotraj zavezništva je jasen. Evropske zaveznice morajo bistveno okrepiti svoje vojaške, industrijske in strateške zmogljivosti ter prevzeti večjo odgovornost za konvencionalno obrambo Evrope. Cilj pri tem ne bi smel biti zmanjšanje pomena Nata, temveč njegova prilagoditev novemu strateškemu okolju. Močnejši evropski steber bi lahko prispeval k bolj uravnoteženemu transatlantskemu partnerstvu, zmanjšal evropsko odvisnost od ameriških zmogljivosti in hkrati okrepil verodostojnost skupnega odvračanja. Največje tveganje je neskladje med hitrostjo zmanjševanja ameriškega prispevka in razvojem evropskih zmogljivosti. Če bi se ameriške zmogljivosti zmanjševale hitreje, kot bi jih lahko Evropa nadomestila, bi v obrambni sposobnosti Nata nastale nevarne pomanjkljivosti. Zato je treba zagotoviti postopen in nadzorovan prehod. Evropa mora čim hitreje okrepiti svoje zmogljivosti, ne da bi pri tem oslabila transatlantsko odvračanje. Končni cilj je močnejši Nato z okrepljenim evropskim stebrom, v katerem bodo evropske zaveznice prevzele večjo odgovornost za obrambo stare celine.

VOJAŠKI POKLIC IN TVEGANJE ZA MIŠIČNO-SKELETNE POŠKODBE

BESEDILO Janja Drobne, Tomaž Velnar in Igor Goričan
FOTO Bruno Toič

Operativna pripravljenost vojske ni odvisna le od usposobljenosti enot, sodobne opreme in učinkovitih poveljniških struktur. Njeno največje bogastvo so ljudje – zdravi, telesno pripravljeni pripadniki, sposobni za delovanje. Vsaka poškodba vojaka zmanjša zmogljivost enote, večje število poškodb pa lahko vpliva tudi na operativno sposobnost celotne organizacije. Med najpogostejšimi zdravstvenimi težavami v vojaškem okolju so mišično-skeletne poškodbe. Mednje spadajo poškodbe oziroma okvare lokomotornega aparata, torej mišic, vezi, kit, sklepov in kosti, ki najpogosteje nastanejo med usposabljanjem, telesno in kondicijsko vadbo, športnimi aktivnostmi in opravljanjem vsakodnevnih vojaških nalog. Čeprav običajno niso življenjsko ogrožajoče, predstavljajo pomemben zdravstveni, organizacijski in finančni izziv.

Postopno povečevanje intenzivnosti vadbe je preventivni ukrep za zmanjšanje nevarnosti poškodb.

Poklic vojaka je eden izmed fizično najzahtevnejših poklicev. Pripadniki Slovenske vojske so pri svojem delu izpostavljeni številnim obremenitvam, kot so intenzivna telesna vadba, dolgotrajno nošenje zaščitne opreme, premagovanje zahtevnega terena, prenašanje težkih bremen, dolgotrajna hoja in tek ter vojaško usposabljanje. Na zdravje poleg fizičnih obremenitev vplivajo tudi neugodne vremenske razmere, pomanjkanje počitka, stres in posebnosti organizacije dela, ki se razlikujejo med enotami. Zaradi kombinacije teh dejavnikov ni presenetljivo, da so mišično-skeletne poškodbe med najpogostejšimi zdravstvenimi težavami vojaškega osebja in vzroki za bolniške odsotnosti. Tuje raziskave kažejo, da skoraj vsak vojak med svojo kariero utrpi vsaj eno pomembnejšo mišično-skeletno poškodbo. Podobne trende zaznavamo tudi v Slovenski vojski.

NAJBOLJ IZPOSTAVLJENE SO SPODNJE OKONČINE

Za boljše razumevanje problematike smo leta 2024 analizirali poškodbe pripadnikov Slovenske vojske na podlagi podatkov za obdobje 2020–2024. Analiza je temeljila na podatkih Oddelka za varnost in zdravje pri delu, ki vodi evidenco poškodb in njihovih posledic. Rezultati so pokazali, da so mišično-skeletne poškodbe najpogostejša vrsta poškodb pri pripadnikih Slovenske vojske. Večina jih nastane med vojaškim usposabljanjem in kondicijsko vadbo, pomemben delež pa predstavljajo tudi poškodbe, povezane s športnimi in rekreativnimi aktivnostmi. Redna telesna vadba je sicer bistvena za ohranjanje telesne pripravljenosti pripadnikov, vendar je hkrati tudi ena izmed dejavnosti z največjim tveganjem za nastanek poškodb. Večja intenzivnost vadbe in pogostejša izpostavljenost obremenitvam namreč povečujeta tveganje za preobremenitvene poškodbe, zvine, natege mišic in druge poškodbe gibalnega sistema. Analiza je pokazala, da so najpogosteje poškodovane spodnje okončine. Pri tem izstopajo poškodbe kolena in gležnja, sledijo pa poškodbe stopala, goleni in stegenskih mišic. Razlogov za to je več. Večina vojaških aktivnosti temelji na hoji, teku, premagovanju ovir in gibanju po neravnem terenu. Poleg tega vojaki pogosto nosijo dodatno opremo in oborožitev, ki lahko skupaj tehtata več deset kilogramov. Take obremenitve pomembno povečajo sile, ki delujejo na sklepe spodnjih okončin. Poseben problem so poškodbe kolena, saj pogosto zahtevajo dolgotrajno zdravljenje in rehabilitacijo. Poškodbe vezi, meniskusov ali sklepnega hrustanca lahko pripadnika za več mesecev oddaljijo od rednega usposabljanja. Podobno velja za poškodbe gležnja, pri katerih se po prvotnem zvinu pogosto pojavljajo ponovne poškodbe in kronična nestabilnost sklepa. Čeprav so poškodbe zgornjih okončin manj pogoste, jih ne smemo zanemariti. Najpogosteje so prizadeti ramenski sklepi, zapestja in komolci. Take poškodbe večinoma nastanejo pri premagovanju ovir, dvigovanju bremen ali športnih aktivnostih.

POSEBEJ IZPOSTAVLJENI SO VOJAŠKI ZAČETNIKI

Med najbolj ogroženimi skupinami so vojaki na začetku karierne poti. Temeljno vojaško strokovno usposabljanje je obdobje, v katerem se posameznik prvič sreča z intenzivnimi fizičnimi obremenitvami v vojaškem okolju. V kratkem času mora usvojiti številne nove veščine, izboljšati telesno pripravljenost in se prilagoditi zahtevnemu ritmu usposabljanja. Če njegova telesna pripravljenost pred začetkom usposabljanja ni ustrezna, se tveganje za poškodbe bistveno poveča. Podobne ugotovitve navajajo tudi raziskave v drugih državah članicah Nata. Večina poškodb pri novincih nastane v prvih tednih usposabljanja, ko se telo še prilagaja novim obremenitvam. Zato je postopno povečevanje intenzivnosti vadbe eden najpomembnejših preventivnih ukrepov. Enako pomembno je pravočasno prepoznavati prve znake preobremenitve in ukrepati, še preden se poškodba poslabša.

POSLEDICE POŠKODB NISO LE ZDRAVSTVENE

Ko govorimo o poškodbah, pogosto pomislimo predvsem na bolečino in zdravljenje posameznika. Vendar so posledice precej širše. Vsaka poškodba pomeni obdobje zmanjšane delovne sposobnosti ali popolne odsotnosti iz vojaške službe. To vpliva na delovanje enote, saj morajo naloge poškodovanega pripadnika prevzeti drugi člani kolektiva. Ob večjem številu poškodb se lahko zmanjša operativna pripravljenost enot in poveča organizacijska obremenitev. Poškodbe imajo tudi finančne posledice. Stroški zdravstvene oskrbe, rehabilitacije, bolniških odsotnosti in morebitnih invalidskih postopkov predstavljajo pomembno breme za sistem. Pri hujših poškodbah lahko posledice trajajo več let ali celo do konca delovne kariere posameznika. Preprečevanje poškodb zato ni le zdravstveno vprašanje, temveč tudi vprašanje učinkovitega upravljanja kadrovskih in finančnih virov.

PREVENTIVA KOT NALOŽBA V PRIPRAVLJENOST

Sodobna vojaška doktrina namenja vse več pozornosti preprečevanju poškodb. Preventivni programi dokazano zmanjšujejo število poškodb, izboljšujejo telesno pripravljenost in skrajšujejo čas do vrnitve na delo po poškodbi. Pomemben del preventive je kakovostna telesna priprava. Vojaki z boljšo aerobno vzdržljivostjo, večjo mišično močjo in boljšo gibljivostjo praviloma utrpijo manj poškodb. Redna telesna vadba mora biti zato skrbno načrtovana in prilagojena posamezniku. Pomembni so tudi ustrezna regeneracija po napornih dejavnostih, dovolj spanca in uravnotežena prehrana. V zadnjih letih številne raziskave opozarjajo na pomen zadostnega vnosa kalcija, vitamina D in beljakovin za ohranjanje zdravja mišic in kosti.

Pomembni so tudi primerna oprema in ustrezni zaščitni ukrepi. Vojaški škornji, čim bolj ergonomsko oblikovana zaščitna oprema ter ustrezni delovni in vadbeni pogoji morajo omogočati varno opravljanje nalog in zmanjševati tveganje za nastanek poškodb. Posebno pozornost je treba nameniti tudi ergonomiji delovnega okolja in pravilnim tehnikam opravljanja nalog.

POTREBNO JE BOLJŠE SPREMLJANJE POŠKODB

Ena izmed pomembnejših ugotovitev analize je tudi potreba po izboljšanju sistema spremljanja poškodb. Za učinkovito načrtovanje preventivnih ukrepov je treba natančno poznati vzroke, okoliščine in posledice posameznih poškodb. Le kakovostni podatki omogočajo prepoznavanje dejavnikov tveganja in oblikovanje ciljno usmerjenih ukrepov za njihovo zmanjševanje. Številne tuje vojske uporabljajo sodobne elektronske sisteme za spremljanje poškodb, ki omogočajo hitro analizo trendov in ocenjevanje učinkovitosti preventivnih programov. Tak pristop bi lahko v prihodnosti uvedli tudi v Slovenski vojski ter tako dodatno izboljšali skrb za zdravje naših pripadnikov.

ZDRAV VOJAK JE TEMELJ USPEŠNE VOJSKE

Zaradi narave vojaškega poklica mišično-skeletnih poškodb ne bo mogoče povsem preprečiti, mogoče pa je bistveno zmanjšati njihovo pogostost in posledice. Uspešno preprečevanje temelji na povezovanju kakovostnega usposabljanja, postopnega stopnjevanja obremenitev, ustrezne telesne pripravljenosti, pravočasne zdravstvene obravnave in učinkovitega sistema za spremljanje poškodb. Vsaka preprečena poškodba pomeni manj trpljenja za posameznika, manj bolniških odsotnosti, boljšo pripravljenost enot za opravljanje nalog in večje zadovoljstvo na delovnem mestu. Skrb za zdravje vojakov zato ni le zdravstvena naloga, temveč tudi naložba v dolgoročno učinkovitost, odpornost in operativno sposobnost Slovenske vojske.

Literatura je na voljo pri avtorjih besedila.

Pomembni dejavniki so primerna oprema in ustrezni zaščitni ukrepi.

SLOVENSKA VOJSKA PREVZELA NAPREDNI TRENAŽER SISTEMA SPIKE

BESEDILO Oddelek za vojaško tehnologijo, raziskave in razvoj/DLO in Guardiaris
FOTO DLO

Novi zunanji simulator je robusten in zagotavlja visoko stopnjo realističnosti uporabe.

Slovenska vojska je v operativno uporabo uradno prevzela tehnološko izboljšan zunanji simulator ter trenažer protioklepnega sistema Spike LR, ki je rezultat tesnega razvojnega sodelovanja s podjetjem Guardiaris. Gre za pomemben mejnik v digitalizaciji in modernizaciji obrambnih sil, saj novi simulator omogoča vodenje rakete po izstrelitvi, s čimer odpravlja pomembno pomanjkljivost pri taktičnem urjenju posameznika in posadk na terenu.

Sodobno bojišče zahteva vrhunsko usposobljenost, hitro odzivnost in brezhibno poznavanje oborožitvenih sistemov. Protioklepni vodeni raketni sistemi, kot je Spike LR, spadajo med ključne stebre obrambne moči Slovenske vojske. Ker pa je izvedba bojnega streljanja zaradi visokih stroškov in logističnih omejitev rezervirana le za redke priložnosti, pomembno vlogo pri ohranjanju bojne pripravljenosti prevzemajo napredni simulacijski sistemi. Podjetje Guardiaris je v sodelovanju s strokovnjaki Slovenske vojske razvilo in uspešno integriralo zunanji trenažer in simulator SPIKE LR v mešano realno in virtualno okolje (ZTR SPIKE LR), ki natančno posnema vse korake operativne uporabe bojnega sistema, od pripravljalnih postopkov do ključne faze vodenja izstrelka.

OD TEHNOLOŠKEGA DEMONSTRATORJA DO VOJAŠKE VAJE

Pot do končne predaje sistema v operativno uporabo je vključevala več kot eno leto intenzivnih testiranj, validacij in terenskih preizkusov v različnih geografskih ter vremenskih razmerah. Razvojni cikel se je začel na začetku leta 2025 v Murski Soboti s terenskim testiranjem izbranih kamer, sledil je razvoj algoritmov za prepoznavo vojaških vozil z osnovnim tehnološkim demonstratorjem. Do jeseni so strokovne ekipe v Ljubljani že validirale delovanje infrardeče kamere v različnih delih dneva in zahtevnih vremenskih razmerah ter integrirale dodatne snemalne enote. Slovenska vojska je ves čas testiranj in validacij sodelovala s svojimi strokovnjaki za protioklepni sistem Spike in zagotavljala strokovno podporo. Leto 2026 je prineslo ključno fazo validacije celotnega sistema. Februarja sta bila v Ljubljani uspešno izvedena testiranje in validacija podsistema Moskito TI. Marca je na Pokljuki potekalo večdnevno neprekinjeno testiranje na visokogorskem terenu, ki je vključevalo zahteven 24-urni test delovanja v izrazito neugodnih vremenskih razmerah. Marca in aprila so bili v Murski Soboti izvedeni primerjalni testi z realnim bojnim sistemom ter končna terenska validacija naprednih algoritmov za sledenje in zaklep tarče (angl. tracking and lock-on). Aprila pa je na Počku potekal končni preizkus zanesljivosti in taktične uporabnosti v okviru mednarodne vojaške vaje Jeklena toča, na kateri je sistem potrdil pripravljenost za operativno uporabo.

TEHNIČNA DOVRŠENOST IN RAZNOVRSTNI SCENARIJI URJENJA

Novi zunanji simulator ZTR Spike LR je robusten in zagotavlja visoko stopnjo realističnosti. Oblika, teža in velikost vseh komponent ter funkcionalnost gumbov in stikal v celoti ustrezajo realnemu bojnemu sistemu. Simulator je namenjen zunanji uporabi v temperaturnem območju od –10 °C do +30 °C, visoko odpornost proti vlagi in prahu pa potrjuje standard IP56. Sistem integrira visokozmogljivo vizualno in termalno kamero za opazovanje realnega terena, napredni globalni navigacijski satelitski sistem pa skrbi za centimetrsko natančno umeščanje simulatorja v digitalno simulacijsko okolje. Ključna prednost sistema je njegova prilagodljivost pri izbiri tarč. Uporabniki oziroma operaterji se lahko urijo na realnih objektih in premikajočih se vozilih na terenu ter na poljubnih virtualnih tarčah, ki jih inštruktor uvozi v scenarij vaje. Simulator omogoča samostojno delovanje dveh operaterjev sistema Spike na terenu, ki sta lahko od inštruktorske postaje oddaljena do 50 metrov. Prilagodljivost omrežne arhitekture se kaže tudi v možnostih povezovanja. Inštruktor lahko na isto postajo hkrati poveže nadgrajeni notranji simulator (NTR Spike LR) in novi zunanji simulator na isti geolokaciji ali pa več inštruktorskih postaj na različnih geografskih lokacijah za izvedbo kompleksnih in koordiniranih taktičnih vaj.

ODPRAVA POMANJKLJIVOSTI PO IZSTRELITVI

Dosedanji zunanji trenažerji so strelcem omogočali urjenje postopkov le do izstrelitve rakete. Novi zunanji simulator pa prinaša pomembno spremembo v konceptu usposabljanja. Ko strelec po vseh pravilno izvedenih postopkih, ki obsegajo pripravo, iskanje, opazovanje in zaklep tarče v realnem okolju, pritisne na sprožilec, se prikaz v okularju neopazno prenese v napredno simulacijsko okolje Guard 2.0. V tem virtualnem prostoru operater pred seboj vidi popolnoma enak teren, kot ga je opazoval v realnosti tik pred tem, vključno z realnimi cilji, ki se preslikajo v virtualno okolje. Tako je vojakom prvič omogočeno, da v dejanskem okolju na terenu varno, ekonomično in ponovljivo urijo postopke med celotnim letom rakete, popravke smeri ter vodenje izstrelka vse do zadetka cilja.
Z uvedbo tega sistema Slovenska vojska izboljšuje možnosti usposabljanja ter optimizira in povečuje raven pripravljenosti svojih protioklepnih enot v skladu s sodobnimi standardi zavezništva.

Slovenska vojska je zagotavljala strokovno podporo ves čas testiranj in validacij.

TRIJE MOJSTRI IN ORKESTER V UNIFORMAH

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Bruno Toič

Orkester Slovenske vojske je 14. oktobra v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma s slavnostnim koncertom zaznamoval trideset let delovanja. Več kot petdeset akademsko izobraženih glasbenic in glasbenikov je skupaj z uglednimi gosti iz tujine občinstvu predstavilo ambiciozen in svež program, ki je združeval sodobno in klasično ustvarjalnost, slovesnost in igrivost.

Orkester, ustanovljen leta 1996, nadaljuje več stoletij dolgo tradicijo vojaškega glasbeništva na Slovenskem. Uveljavil se je kot profesionalen, vsestranski in umetniško ambiciozen glasbeni ansambel, ki ga odlikuje raznovrsten repertoar. V treh desetletjih delovanja je k sodelovanju pritegnil številne vrhunske domače in tuje umetnike ter nastopal na mednarodnih festivalih in koncertnih odrih.
Priprave na jubilejno leto so se začele že lani, ko se je v začetku leta porodila zamisel o koprodukciji s kulturno-umetniškim programom Cankarjevega doma. Prvo takšno sodelovanje Orkester Slovenske vojske postavlja ob bok slovenskima simfoničnima orkestroma ter številnim mednarodnim ansamblom in umetnikom. Maša Bertok Duh, vodja produkcije Orkestra Slovenske vojske, je povedala, da sodelovanje z vodilno kulturno ustanovo potrjuje umetniško zrelost edinega slovenskega vojaškega orkestra. Ta pihalni glasbi utira pot na velike koncertne odre, kar v slovenskem prostoru pomeni precedens.
Jubilejni večer je vodil mednarodno uveljavljeni švedski dirigent Andreas Hanson, znan po muzikalnosti in poglobljenem delu s pihalnimi zasedbami. Od leta 2022 je programski direktor Simfoničnega orkestra iz Malmöja, kot gostujoči dirigent pa nastopa po vsej Evropi in redno sodeluje z večjimi švedskimi sestavi. Pred koncertom je povedal, da smo Slovenci lahko zelo ponosni na svoj vojaški orkester. »V marsičem je izjemen. Fascinantno se mi zdi, kako se je v zadnjih 30 letih razvil v to, kar je danes. Ni namreč nobenega dvoma o tem, da deluje na mednarodni ravni. V njem so predani glasbeniki, ki resnično obvladajo svoje delo,« je dejal. Po njegovi oceni je raven orkestra primerljiva z ravnjo nemških, angleških ali švedskih sestavov. Orkester ni več namenjen le protokolarnim in slovesnim dogodkom, čeprav ti ostajajo njegovo osnovno poslanstvo, temveč z zahtevnejšim programom prispeva k svojemu razvoju.
Koncert se je začel s krstno izvedbo skladbe Praznik Janija Goloba. V slovesnem orkestralnem delu se po skladateljevih besedah prepletajo tudi stare vojaške pesmi, kar simbolno povezuje tradicijo orkestra s sodobno ustvarjalnostjo. Ta navezava je bila izziv tudi za dirigenta. Kot tujec se je lotil dela z velikim spoštovanjem in ga razumel kot simfonično skladbo, ki nagovarja dušo, »še posebej, če si Slovenec in te s slovensko vojsko veže domoljubje«. Pri razumevanju besedil in izvajanju pesmi, ki so Golobu služile kot navdih, so mu pomagali glasbeniki orkestra. »Seveda je vse skupaj odeto v slog skladatelja Goloba, to je njegov glasbeni jezik, zaradi katerega delo postane zelo privlačno,« je dodal.

Orkester je navdušil občinstvo polne Gallusove dvorane.

Sledil je slogovno navihan Koncert za violončelo Friedricha Gulde, pri katerem se je orkestru pridružil vrhunski francoski violončelist Marc Coppey. Pet samosvojih stavkov, v katerih se prepletajo jazz, menuet, rock, kanček polke in koračnica, violončelistu ponuja veliko prostora za improvizacijo. Coppey nas je s svojim violončelom popeljal od kontemplativnega piana do rockovskega fortissima. Občinstvo si je z bučnim aplavzom kot dodatek priploskalo izjemno doživeto odigrano El cant dels ocells, tradicionalno katalonsko božično pesem in uspavanko.
V barviti Rapsodiji v modrem je za klavir sedel ameriško-francoski pianist Andrew von Oeyen, ki navdušuje z virtuoznostjo in karizmatično odrsko prezenco. Delo, s katerim je George Gershwin postavil most med klasično glasbo in jazzom, je von Oeyen podajal lahkotno in tehnično dovršeno. V Gershwinovem slogu je bila tudi zahvala za aplavz – etuda The Man I Love iz zbirke Seven Virtuoso Etudes, v kateri je sloviti pianist Earl Wild reinterpretiral skladbe ameriškega skladatelja.
Uradni del večera je sklenil igrivi Divertimento Leonarda Bernsteina, ki v nizu osmih bagatel prepleta ritmično

živahne, nostalgične in duhovite glasbene ideje. Hanson ga je označil za virtuozni izziv, saj vsak orkester ne zmore izvesti takšnega programa. Po njegovih besedah je izvedba programa celotnega koncertnega programa dokaz izjemnih zmožnosti Orkestra Slovenske vojske. Tako sodelovanje s solisti, ki od glasbenikov zahteva veliko pretanjenega poslušanja in iskanja ravnovesja, kot izvedba instrumentalnih del dokazujeta njegovo umetniško zrelost.
Občinstvu v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma sta se orkester in dirigent za topel sprejem zahvalila z dodatkom Farandole iz glasbenega dela Arležanka Georgesa Bizeta. Zbrane pa je še posebej razgrela koračnica Tra-ta-ta. Priljubljeno delo Bojana Adamiča, z besedilom Frana Milčinskega - Ježka, je že od leta 2020 uradna himna slovenskih in zamejskih pihalnih orkestrov.

Na odru sta blestela gostujoči švedski dirigent in francoski violončelist.

Glasbeniki so prikazali vrhunsko umetniško glasbeno predstavo.

SODOBNO OROŽJE POTREBUJE VOJAKE

BESEDILO Sebastijan Kopušar
FOTO Anton Bertole

Načelnik generalštaba je spregovoril o kadrovskih izzivih.

Lahko Slovenska vojska v času vse zahtevnejših varnostnih razmer zagotovi dovolj ljudi za obrambo države? To vprašanje je bilo eno izmed izhodišč 5. dni vojaških ved, ki so od 20. do 22. oktobra v mariborski Kadetnici potekali pod naslovom Vojaške vede in transformacija sodobnega vojskovanja. Razprava o naborništvu in odgovornosti družbe za obrambo je pokazala, da prihodnosti oboroženih sil ne določajo le novi sistemi oborožitve, temveč tudi pripravljenost ljudi, da jih uporabljajo in po potrebi branijo državo.

Vprašanje naborništva sega dlje od odločitve, ali ponovno uvesti obvezno služenje vojaškega roka. Odpira razpravo o tem, kakšno vojsko Slovenija potrebuje, kako široko naj bo njeno kadrovsko zaledje in kakšno vlogo imajo pri obrambi državljani. Poklicna sestava, prostovoljno služenje vojaškega roka in rezervna sestava omogočajo različne poti do istega cilja: zagotoviti dovolj usposobljenih ljudi, ki jih je mogoče pravočasno vključiti v obrambne naloge. Vsaka izmed teh poti pa zahteva ustrezno usposabljanje, organizacijo in dolgoročno podporo države.

Kadrovska vprašanja so bila tudi osrednja tema nagovora načelnika Generalštaba Slovenske vojske, generalmajorja Boštjana Močnika. Opozoril je, da sodobno oboroževanje in uvajanje brezpilotnih sistemov ne zmanjšujeta nujno potreb po vojakih. Nasprotno, evropske vojske ponovno prepoznavajo pomen številčno zadostne in usposobljene rezerve, zlasti v vzhodnoevropskih državah. Večje tehnološke zmogljivosti tako ne odpravljajo vprašanja, kdo bo nove sisteme upravljal, vzdrževal in vključil v delovanje enot. Močnik je kadrovske težave povezal tudi z nedokončano profesionalizacijo Slovenske vojske. Po njegovi oceni so dolgotrajno zmanjševanje števila pripadnikov, staranje kadra ter slabitev znanja o pridobivanju in zadrževanju zaposlenih pustili posledice, ki jih ni mogoče odpraviti čez noč. Ob povečanih vlaganjih v opremo in oborožitev se zato pojavlja nevarnost nesorazmerja: vojska lahko pridobi sodobna sredstva, vendar nima dovolj ljudi za njihovo učinkovito uporabo. Rešitev ni le v večjem številu novih zaposlitev. Načelnik je poudaril, da je treba predpise prilagoditi posebnostim vojaške službe ter zagotoviti stabilnejša pogodbena razmerja in ustrezno stanovanjsko politiko. Vojaška kariera je povezana s premestitvami, odsotnostmi in drugimi zahtevami, ki vplivajo tudi na družinsko življenje. Če želi Slovenska vojska pridobiti in obdržati pripadnike, jim mora poleg poklicnih izzivov omogočiti tudi predvidljivo življenjsko in karierno pot. Pomembno vlogo pri zagotavljanju zadostnega števila vojakov ima rezervna sestava. General Močnik jo je označil za pomemben dejavnik krepitve bojne moči in opozoril, da morajo biti pogoji za vključevanje vanjo primerljivi s pogoji v drugih prostovoljnih strukturah, kot so gasilci in rezervni policisti. Učinkovite rezerve ni mogoče vzpostaviti le s podpisom pogodbe. Potrebni so redno urjenje, ustrezna oprema, usklajevanje z delodajalci in jasno določene naloge. Prav pri tem se vprašanje naborništva povezuje s širšim vprašanjem odnosa družbe do obrambe.

Prvi dan konference so udeleženci razpravljali prav o družbeni odgovornosti in prilagajanju vojaške organizacije sodobnemu vojskovanju. Obrambna sposobnost ni odvisna le od velikosti vojske, temveč tudi od zaupanja javnosti, pripravljenosti državljanov in odpornosti družbe. Razprava o morebitni ponovni uvedbi obveznega služenja vojaškega roka bi zato morala odgovoriti tudi na vprašanja, katero znanje bi naborniki pridobili, kako bi potekalo njihovo usposabljanje in kako bi se to povezovalo s poklicno ter rezervno sestavo. Na drugih panelih so to kadrovsko razsežnost povezali z voditeljstvom, inovacijami in vojaško doktrino. Šestnajst panelistk in panelistov iz vojaškega, akademskega, raziskovalnega in podjetniškega okolja je v šestih razpravah obravnavalo tudi uporabo izkušenj iz sodobnih oboroženih spopadov. Skupno sporočilo je bilo jasno: tehnologija lahko razširi možnosti delovanja, vendar njeno vrednost določajo znanje, presoja, usposobljenost in sposobnost prilagajanja ljudi.

Peti dnevi vojaških ved tako niso ponudili le razmisleka o prihodnjih oborožitvenih sistemih, temveč so v ospredje postavili temeljno vprašanje obrambne pripravljenosti. Koliko ljudi potrebuje Slovenska vojska, kako jih pridobiti in usposobiti ter kakšno odgovornost za obrambo nosi družba? Odgovor ne bo odvisen le od ene kadrovske rešitve, temveč od sposobnosti povezovanja poklicne vojske, rezerve in državljanov v obrambni sistem, ki bo pripravljen tudi takrat, ko ga bo država najbolj potrebovala.

POMEMBEN MEJNIK V MEDNARODNIH STRUKTURAH VOJAŠKEGA ŠPORTA

BESEDILO IN FOTO Športna enota SV

Od 5. do 9. oktobra je v Varšavi na Poljskem potekala Evropska konferenca Mednarodnega sveta za vojaški šport, ki je združila predstavnike evropskih nacionalnih delegacij, vodstva sveta ter nosilce razvoja vojaškega športa v Evropi. Osrednje teme konference so bile prihodnji razvoj vojaškega športa, organizacija mednarodnih prvenstev, krepitev sodelovanja med državami članicami ter priprave na prihodnje projekte in tekmovanja. Za Slovensko vojsko je bila konferenca izjemno pomembna, saj je polkovnik Jure Velepec prvič vodil evropsko konferenco kot podpredsednik Mednarodnega sveta za vojaški šport za Evropo, na ta položaj pa je bil maja izvoljen na generalni skupščini sveta v Monaku. Pod njegovim vodstvom je konferenca potekala strokovno, vsebinsko bogato in v skladu z zastavljenimi cilji evropskega dela sveta.

Udeleženci konference v Varšavi

Pomembno vlogo pri organizaciji dogodka je imela tudi Evropska povezovalna pisarna Mednarodnega sveta za vojaški šport, ki jo vodi praporščak Iztok Arbajter. Pisarna je prvič prevzela vlogo osrednjega organizatorja evropske konference. Pomembno je k organizaciji prispeval tudi njen član, vojaški uslužbenec IX. razreda Jaroslav Kovačič, specialist za informacijsko podporo. S skrbno pripravo organizacijskih in informacijskih rešitev je ekipa zagotovila nemoten potek vseh aktivnosti, učinkovito podporo delegacijam ter dosledno izvedbo programa po načrtovanem urniku.

Konferenca je prinesla več pomembnih vsebinskih rezultatov. Med najodmevnejšimi so bile volitve evropske predstavnice v komisijo za vidik spola. Med tremi kandidatkami iz Poljske, Nemčije in Luksemburga je bila izvoljena majorka Anna Dańkowska-Mika, ki je prejela največ glasov predstavnikov evropskih držav članic. Njena izvolitev krepi vlogo žensk v vojaškem športu in spodbuja nadaljnji razvoj pobud za enake možnosti v okviru Mednarodnega sveta za vojaški šport. Posebno pozornost delegatov je pritegnila predstavitev nove evropske spletne strani mednarodnega sveta. Portal, dostopen na spletnem naslovu www.cismeurope.eu, so razvili pod vodstvom slovenske ekipe in je sodobna komunikacijska platforma za evropsko regijo. V prihodnje bo osrednje mesto za objavo koledarja dogodkov, novic, dokumentov ter informacij o projektih in aktivnostih evropske regije Mednarodnega sveta za vojaški šport.

Udeleženci konference so se seznanili z najnovejšimi informacijami o svetovnih vojaških poletnih igrah, ki bodo leta 2027 v Združenih državah Amerike, s posodobljenim koledarjem kontinentalnih in regionalnih dogodkov za leto 2027 ter s poročili posameznih komisij, delovnih teles in športnih panog. Razpravljali so o prihodnjih projektih za razvoj vojaškega športa, inovacijah, organizaciji tekmovanj ter nadaljnji krepitvi mednarodnega sodelovanja.

Zaključno slovesnost je s svojo navzočnostjo zaznamoval generalpolkovnik Marek Sokołowski, generalni poveljnik oboroženih sil Republike Poljske. Njegova navzočnost je dodatno poudarila pomen konference in vlogo vojaškega športa pri mednarodnem vojaškem sodelovanju, povezovanju zavezniških držav in krepitvi medsebojnega zaupanja. Evropska konferenca v Varšavi je ponovno potrdila, da Mednarodni svet za vojaški šport ni le organizator vojaških športnih tekmovanj, temveč tudi pomembno stičišče za izmenjavo izkušenj ter krepitev sodelovanja in prijateljstva med pripadniki vojsk držav članic. Dogodek je hkrati pokazal, da je Slovenija v Mednarodnem svetu za vojaški šport vse bolj prepoznavna. Slovenski predstavniki so s prevzemom vodstvenih in podpornih nalog dokazali svojo strokovnost ter pomembno prispevali k uspešni izvedbi enega najpomembnejših dogodkov Mednarodnega sveta za vojaški šport v Evropi v letu 2026.

Poveljnik Športne enote SV je poljskemu predstavniku izročil priložnostno darilo.

NAGRADNA KRIŽANKA

									OGLAŠANJE VRABČKOV	MEHKA STRUPENA KOVINA (TI)	ŽELEZOV OKSID	EDWARD NORTON	PESNIK GRA-FENAUER	STARA MERA ZA VINO
								ZVITEK PREJE (LJUDSKO)						
								POSODA ZA PRIPRAVO ČAJA						
								PISATELJICA PEROCI				KAREL OŠTIR / HUDIČ, VRAG		
								BIZMUT / POŽELENJE, STRAST			ZABAVNA PRIREDITEV / KRAJ V FRANCIJI			
													FR. FIZIK IN MATEMATIK (FELIX)	ONDULACIJA LAS
Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO	RASTLINSKA CELICA BREZ CELIČNE STENE	VEKTOR KOT VSOTA DVEH VEKTORJEV	ZELENO-RTSKA PEVKA (CESARIA)	SINKO, SINČEK	KMEČKA ZADRUGA	REKA V ROMUNIJI / PEVEC, KOSMAČ				NOVICA, SPOROČILO / MIK, ČAR				
OSKRBA									DENAR V SRBIJI / BAKROVA ZLITINA					
NADZORNIK, PRE-GLEDNIK								NABIRANJE, TRGATEV / TROJICA OSEB						
OBLIKA KISIKA					DESTILAT PREMOGA / CERKVENA SKLADBA							(M)AJ / SLOVENSKI JEZIKOSL. (JERNEJ)		
OSMAN						MORSKI SESALEC Z OKLI / LITJ					GORA V POSOČJU / SL. DRAM. (RUDI)			
ŠVEDSKI PISATELJ HANSSON				GLASBENIK RUDAN / GL. MESTO AVSTRIJE						FOSILNA TRAVA NA BARJU / ŽABEC				
PLATINA			ZASLUŽEK ENEGA DNE / PESNIK OGEN						VREČKA PRI OBLEKI / PESNICA MUSER				KRAJ PRI SEČOVLJAH	OZEK KOS BLAGA
SLOVENSKI SLIKAR (VLADIMIR)						ZANESE-NJAK / SPANJE, SPANEC								
SLADEK JUŽNI SADEŽ							RAZSODNIK V SPORIH / GALIJ							
TAKTIK								DEBELA NOGA						
PEVKA GROS								NEPREMO-ČLJIVA VETROVKA						

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
POŽARNI JAVLJALNIK.
Nagrade prejmejo:

- **Iztok Bevc**, Skalna ulica 37, 8222 Otočec,
- **Dominik Umek**, Lesarska cesta 17, 3331 Nazarje,
- **Ivan Zalar**, Tržaška 43, 1000 Ljubljana.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilno rešitev tokratne križanke nam pošljite do **srede, 25. novembra 2026**, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si.**

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

SEDEM BOLEZNI DUŠE

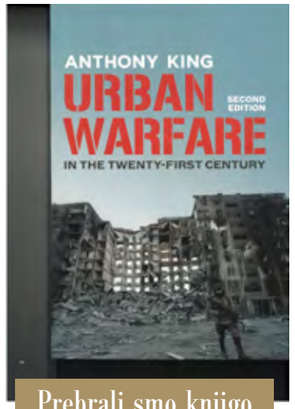
Ljudje smo zelo spretni pri tem, da najgloblje hibe srca skrivamo za urejeno zunanjostjo, uspehi, nasmehom in vsakdanjo zaposlenostjo. V krščanskem izročilu sedem glavnih grehov razumemo tudi kot bolezni duše: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jeza in lenoba. Pogosto se ne kažejo v velikih dejanjih, temveč se neopazno prikradejo v naše življenje kot majhna užaljenost, potreba po nenehnem priznanju in hvali, perfekcionizem, primerjanje z drugimi ali prepričanje, da si zaslužimo več.

Prav napuh je ena najbolj zahrbtnih bolezni. Ko prevzame našega duha, postanemo neusmiljeni do drugih in prizanesljivi do sebe. Radi presojamo druge, saj smo v svoji domnevni dovršenosti prepričani, da poznamo odgovore na vsa vprašanja. Oblečeni v plašč modrosti, izkušenj in karizme kar poosebljamo popolnost. Nenehno potrebujemo občinstvo in aplavz. Še nevarneje je, da se napuh lahko skriva tudi za dobrimi lastnostmi, kot so prizadevnost, dobrota, požrtvovalnost in pripravljenost ustreči drugim.

Papež Frančišek opozarja, da napuh človeka vodi v pretirano poveličevanje samega sebe in nenehno potrebo po potrditvi. Mistik sv. Janez Lestvičnik ga imenuje »popolno uboštvo duše, prikrito z bogastvom«. Naša vrednost namreč ni odvisna od položaja, znanja, videza ali dosežkov. Vse to lahko izgubimo, pa vendar ostanemo dragoceni. Zdravilo za napuh je ponižnost – ne poniževanje samega sebe, temveč sposobnost, da se vidimo takšne, kot smo. To pomeni, da priznamo svoje darove, hkrati pa se zavedamo, da so nam bili podarjeni.

Oktober je mesec rožnega venca. Molitev rožnega venca je lahko preprosto, vendar zelo močno orožje v boju za srce. Naj se naš boj začne pri tistem, kar nas oddaljuje od Boga in lastne duše. Najslajše zmage dosežemo, ko znamo premagati sami sebe. Pri tem so nam lahko v pomoč besede apostola Pavla iz Pisma Efežanom: »Zato sezite po vsej Božji bojni opremi, tako da se boste mogli ob hudem dnevu upreti, vse premagati in obstati. Stojte torej prepasani okoli ledij z resnico, oblečeni v oklep pravičnosti in z nogami, obutimi v pripravljenost za oznanjevanje evangelija miru. Predvsem pa vzemite ščit vere; z njim boste mogli pogasiti vse ognjene puščice hudega. Vzemite tudi čelado odrešenja in meč Duha, kar je Božja beseda.« (Ef 6, 10–17)

Nina Dobrajc, VVIK

Prebrali smo knjigo

ANTHONYJA KINGA

Knjiga britanskega sociologa in strokovnjaka za obrambne in varnostne študije z naslovom *Urban Warfare in the Twenty-first Century* obravnava urbano bojevanje kot enega glavnih izzivov sodobnega vojskovanja. V drugi, posodobljeni izdaji avtor izpopolnjuje svojo analizo razvoja urbanih operacij in jo sooča z izkušnjami novejših oboroženih spopadov, zlasti vojne v Ukrajini ter spopadov v Gazi.

Izhodišče knjige je spoznanje, da mesta zaradi velike gostote prebivalstva, gospodarskega pomena, razvite infrastrukture in politične simbolike predstavljajo zahtevno operativno okolje. Urbano bojišče ni le fizični prostor, ki ga je treba zavzeti ali braniti, temveč kompleksno okolje, v katerem se prepletajo vojaške operacije, civilno življenje, komunikacijska omrežja, kritična infrastruktura in informacijsko delovanje. Gosto pozidano območje omejuje preglednost bojišča, otežuje manever in usklajevanje enot ter ponuja številne možnosti za obrambo, prikrivanje in izkoriščanje terena. Hkrati sodobna sredstva za opazovanje, brezpilotni sistemi, digitalne komunikacije in natančno orožje spreminjajo pogoje delovanja napadalca in branilca, vendar ne odpravljajo temeljnih težav, povezanih z nadzorom prostora, logistiko, zaščito sil ter prisotnostjo in zaščito civilnega prebivalstva.

Urbano bojevanje zahteva učinkovito sodelovanje različnih rodov in služb. Zaradi omejene preglednosti bojišča, pogostih prekinitev komunikacij in hitrega spreminjanja položaja so pomembni decentralizirano odločanje, samostojnost na nižjih poveljniških ravneh ter sposobnost prilagajanja nepredvidenim razmeram. Kingovo delo zato odpira vprašanje, ali so tradicionalne organizacijske strukture in doktrine dovolj prilagojene okolju, v katerem se vojaške sile spoprijemajo z veliko negotovostjo, razpršenimi grožnjami in nenehnim nadzorom.

Zvonko Krunić, KIZC

MITJA MIKLAVEC PREDSTAVIL KNJIGO SPOMINOV

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V ponedeljek, 2. novembra, je Knjižnično-informativni in založniški center v avditoriju nekdanje vojaške gimnazije pripravil predstavitev nove knjige Mitje Miklavca z naslovom Med uniformo, diplomacijo in Krasom. Knjiga je v samozaložbi izšla 22. oktobra, le nekaj dni pred praznovanjem dneva suverenosti.

Diplomacija je beseda, ki jo slišimo vsak dan. Tudi pomen tega pojma je širok, kljub različnim razlagam pa jo večina strokovnjakov vidi kot eno izmed sredstev zunanje politike in načinov komuniciranja med državami. Znotraj klasične diplomacije se je razvilo več podoblik, predvsem v drugi polovici dvajsetega stoletja. Med njimi so javna, bilateralna, multilateralna in tiha diplomacija. Vse bolj v ospredje stopa tudi gospodarska diplomacija, poznamo pa še kulturno in obrambno diplomacijo ter druge oblike.

Med uniformo, diplomacijo in Krasom je spominska knjiga, ki prinaša osebno in hkrati strokovno pripoved Mitje Miklavca, upokojenega častnika Slovenske vojske, diplomata in Kraševca po rodu. Ta je več desetletij v uniformi kot vojaški diplomat predstavljal Republiko Slovenijo v svetu. V knjigi na podlagi bogatih izkušenj, ki jih je pridobil kot obrambni ataše Slovenije v Združenih državah Amerike, Italiji in na Kitajskem ter pri Organizaciji združenih narodov, razmišlja o dolžnostih, miru in vrednotah, ki so oblikovale njegovo osebno in poklicno pot.

Na predstavitvi je spregovoril o vlogi obrambne diplomacije v preteklosti, danes in v prihodnosti. Posebej se je posvetil njenim začetkom in poznejšemu razvoju obrambne diplomatske mreže Republike Slovenije ter izzivom, s katerimi se obrambni diplomatski predstavniki danes spoprijemajo pri svojem delu.

Pestrost svoje diplomatske kariere je Miklavec na predstavitvi ponazoril z v knjigi neobjavljenimi anekdotami o dogodkih, ki jih je doživel med opravljanjem diplomatske službe v državah, v katerih je deloval kot obrambni ataše. Kot je dejal, je v knjigi posebno pozornost namenil tudi družini, domotožju in rodnemu Krasu, h kateremu se vedno znova vrača. Knjižno delo Mitje Miklavca je namenjeno predvsem strokovnjakom z obrambno-varnostnega področja, diplomatom, prebivalcem Krasa ter drugim bralcem, ki želijo razumeti, kaj pomeni služiti domovini.

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI, OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

NOVINAR: Sebastijan Kopušar

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Širola Pečovnik
TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA
Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1/471 26 62
Faks: +386 1/431 12 42
Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE: Majda Rogelj

TISK: Mabo Grafika
NAKLADA: 8650 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Ferdo Strgar

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno stališče Ministrstva za obrambo. Nenaročenega gradiva in fotografij ne vračamo.
Naslednja številka izide 1. decembra 2026.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je članica Evropskega združenja vojaških novinarjev (EMPA).

sidec

DRUGI
MEDNARODNI OBRAMBNI SEJEM
IN KONFERENCA

V središču evropskih obrambnih inovacij

SIDEC na strateškem stičišču Evrope ustvarja povezave med vodilnimi svetovnimi akterji obrambne industrije ter trgi Srednje in Jugovzhodne Evrope.

Po prelomni prvi izvedbi se SIDEC leta 2026 vrača večji, močnejši in še ambicioznejši!

180+ RAZSTAVLJAVCEV • 20+ DRŽAV • 10.000+ OBISKOVALCEV

10.-12. NOVEMBER 2026
CELJSKI SEJEM, CELJE

ZAGOTOVITE SI SVOJE MESTO!

ORGANIZATOR
GOiS
Grozd obrambne industrije Slovenije
Slovenian Defence Industry Cluster

SOORGANIZATORJA
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

SLOVENSKA
VOJSKA

TEHNIČNI ORGANIZATOR
PROEVENT

sidec.si